

“ଅଷ୍ଟମ ଓଡ଼ିଆ ଯୁବଲେଖକ ସମ୍ମେଳନ ସଂଖ୍ୟା

ଅମଳ

ପ୍ରବନ୍ଧ ସଂକଳନ

= ସମ୍ପାଦନା =

ଗୌରୀ ପ୍ରସାଦ ମହାପାତ୍ର
ଭବି ଦାଶ

ସାହାଯ୍ୟ—ପରୁଷ ପ୍ରକାଶ.

ସଂପାଦକୀୟ

“ସାହିତ୍ୟ ଓ ସମାଜ”

ସମ୍ପାଦକର ସୃଷ୍ଟିରେ ସାହିତ୍ୟର ଭୂମିକା ଅତୁଳନୀୟ । ଆଦିମ ଇତିହାସ ମାନବ ମୁହଁରେ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନଥିଲା—ସେ ଠାରୁ ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵାରା ଆପଣା ଶବ୍ଦର ପରିପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲା । ଜୀବଜଗତର ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ଜୀବ ହିସାବରେ, ମନୁଷ୍ୟ ନିଜର ମାନସିକ ନିମୋନ୍ନତ ଦ୍ଵାରା କଥିତ ଓ ଲିଖିତ ଶ୍ରେଷ୍ଠର ଜନ୍ମ ଦେଲା । ବିଜ୍ଞାନ ମନୁଷ୍ୟ, ସ୍ଵଚନ୍ଦ୍ରତା, ଗୋଷ୍ଠୀ ସୁରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଗତି ପାଇଁ ସମ୍ପାଦକର ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଅବଶ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓ ସମାଜ ମଧ୍ୟରେ କାହାର ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଥମେ ହୋଇଥିଲା, କାହା ଏଠାରେ ଆଲୋଚ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏ’ ଚକ୍ରରେ ଯାହାହାସିକମାନେ ମତ ଦେଇପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଉନ୍ନତତର ସମାଜ ସୃଷ୍ଟିରେ ସାହିତ୍ୟର ଭୂମିକା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଓ ଅତୁଳନୀୟ ।

ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ସାହିତ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଆବିର୍ଭାବ, ବିଭିନ୍ନ ରୂପ, ରଙ୍ଗ, ରସ ନେଇ ଦେଖାଦେଇଛି । ସମୟର ତାଳେ ତାଳେ ସମାଜର ଚନ୍ଦ୍ର ବଦଳି ଆସିଛି ଏବଂ ସାହିତ୍ୟ ସେଇ ସମାଜର ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ‘ଫୋଟ’ ଉଠାଇ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାଇତି ରଖିଛି । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରେ ସାହିତ୍ୟକୁ ଚରନ୍ତନ କୁହାଯାଇପାରେ ।

ହୁଏତ ସମାଜର ପ୍ରଥମ ସ୍ତରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ଶ୍ରବ ଓ
ଦୃଷ୍ଟବାଚକୀକୁ ସାହିତ୍ୟର ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପରେ
ସାହିତ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେଲା ଏବଂ
ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ଅଂଶ ରୂପେ ପରିଚିତ ହେଲା ।
ସଂସ୍କୃତ ସାହିତ୍ୟ, ଏହାର ଏକ ଉଦାହରଣ । ମଧ୍ୟଯୁଗରେ
ପ୍ରେମ ରସକୁ ସାହିତ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚତମ ଆସନ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।
ଏଇଭଳି ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ରୂପ, ଆତ୍ମମୁଖ୍ୟ ଓ
ଆଦୃତତାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସାହିତ୍ୟ ଆଜିର ସମାଜରେ ପଦାର୍ପଣ
କରିଛି ।

ଜଣେ କେହି ହୁଏତ କାଲିର ସାହିତ୍ୟକୁ ଆଜି ଗ୍ରହଣ
ଓ ସ୍ୱୀକାର କରିବାରେ ପଛଦୁଆ ଦେଇ ତାକୁ ଦୃଶ୍ୟ କରେ;
ତେବେ ସେ ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ଆଜିର ସାହିତ୍ୟ
କାଲି ପୁଣି ପୁରାତନର ରୂପ ନେବ । ଆଜିର ରୂପ ନିଶ୍ଚିତ
ଭାବେ କାଲିକି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବ...ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ
ନାହିଁ । ଏଣୁ ସାହିତ୍ୟ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ରୂପ ଓ ସମାଜର
ଏକ ଦର୍ପଣ ।

ଆଜିର ସାହିତ୍ୟ କେବଳ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବା
ପାଇଁ ନୁହେଁ, କିମ୍ବା ଭାଷା ଓ ଅଳଙ୍କାର ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ସୀମିତ
ନୁହେଁ । ଆଜି ସାହିତ୍ୟର ସୀମାରେଖା ଦିଗ୍‌ବଳୟକୁ ଟପି
ଯାଇଛି । ସାହିତ୍ୟର ଆତ୍ମମୁଖ୍ୟ ଆକାଶ ପାଣ୍ଠିଳ କିମ୍ବା
ବ୍ରହ୍ମ ଉପଗ୍ରହ ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ନରହି ଶୂନ୍ୟରୁ ମହାଶୂନ୍ୟ
...ସୌର ଜଗତର ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସୌର ଜଗତ ଯାଏଁ
ବ୍ୟାପିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ବୀରବାର ସଂଗ୍ରାମ ଭିତରେ ସମାଜର ଯେଉଁ ସମୁଦ୍ର ସ୍ତର ଉତ୍ତେଜିତ ହେଉଛି, ସେଇ ସ୍ତର ଆଜି ସାହିତ୍ୟରେ ରୂପ ନେଇ ପାରିଛି ।

ଆଜିର ସାହିତ୍ୟରେ ସମାଜର ବାସ୍ତବତାକୁ ଆଧାର କରି ଅନେକ ଲେଖକ ସାମାଜିକ ବିପ୍ଳବ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏଇ ‘ବାସ୍ତବିକତା’ ଏବଂ ‘ବୈପ୍ଳବିକତା’ କେବଳ ଯେ ସାହିତ୍ୟର ଆଦିମୁଖ୍ୟ— ଏହା କୁହାଯାଇ ନ ପାରେ ।

ଆଜି ସମାଜର ସ୍ତରରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ରହିଛି । ବୀରବାର ପାଇଁ ଉତ୍ତେଜନା ରହିଛି ଆଉ ଉଲ୍ଲଗ୍ନ ହୋଇ ନୃତ୍ୟ କରିବାର ସ୍ପନ୍ଦନ ରହିଛି । ଏଇଭଳି ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ବାସ୍ତବତାକୁ ପ୍ରତିଫଳନ କରି ସାହିତ୍ୟ ଆଜି ସମାଜର ସ୍ତର ଉତ୍ତେଜନ କରି ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଛି... ଆଗକୁ, ଆହୁରି ଆଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବା ପାଇଁ ! ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଏବଂ ପ୍ରଗତି ପାଇଁ । “ସାହିତ୍ୟ”—ଆଜି କେବଳ କଳ୍ପନା ବହୁଳ ଏବଂ ସ୍ୱପ୍ନିଳ ନ ହୋଇ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନସର ଅନୁଭୂତିକୁ ଓ ସମାଜକୁ ଚିନ୍ତା ଚିନ୍ତା କରି ଅଣୁ ପରମାଣୁରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପଥେ । ସମାଜକୁ ନେଇ ଯେଉଁ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏନାହିଁ, ତାହା ଶରନ୍ତନ ନୁହେଁ । ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଫଳନ ସାହିତ୍ୟକୁ ବଢ଼ାଇ ରଖେ ।

ସମାପ୍ତ, ମହାଭାରତ ବୀର ରହିଛି, କାରଣ ସେଇ ସମୟର ସାମାଜିକ, ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିସ୍ପନ୍ଦ ତା ଦେହରେ

ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ ରହିଛି । ଫଳର ମୋହନଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ
ବିଶିଷ୍ଟ । କାରଣ ସେ ସାହିତ୍ୟରେ ତତ୍କାଳୀନ ସମାଜର
ଗଢ଼ନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ‘ଫୋଟୋଗ୍ରାଫି’
ରହିଛି ଇଂଳ ସାହିତ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇଭଳି ଇଂଲଣ୍ଡ ରୁଟି, ଇଂଲଣ୍ଡ
କଳା ସଂସ୍କୃତିକୁ ରୂପବନ୍ତ କରି ରଖିପାରିଛି ।

ଯେଉଁ ଲେଖକ, କବି, ଗାଳ୍ପିକ, ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ସମୁଦ୍ଧ
ରୁଟିକୁ ନିଜ ରୂପରେ ମିଶ୍ରିତ କରି ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରି
ଯାଇଛନ୍ତି, ସେଇମାନେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଯୁଗର ସୃଷ୍ଟି
କରି ପାରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ—ସହିଦର ଅନେକ
ଯୁଗରେ ପଦାର୍ପଣ କରି ଆଜି ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ଯୁଗରେ
ଝଡ଼ଝଞ୍ଜା ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବେଶ ଭିତରେ ଗତି କରୁଛି ।

ଆଜିର, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସମାଜ ଦୁଇଟି ସମାନ୍ତରାଳ
ସରଳ ରେଖା ନ ହୋଇ ଗୋଟାଏ ବିନ୍ଦୁରେ ମିଳିତ ହେବା
ପଥେ ଅଗ୍ରସର । ଅତଏବ ଆଜିର ଏଇ “ଓଡ଼ିଆ ଯୁବ
ଲେଖକ ସମ୍ମେଳନ”ର ଅବସରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖକ,
କବି, ଗାଳ୍ପିକ, ପ୍ରାବନ୍ଧିକ, ନାଟ୍ୟକାର ଓ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ସେଇ
ବିନ୍ଦୁଟିର ଆବିଷ୍କାର କିମ୍ବା ଉଦ୍ଭାବନ କରିବା ବିଧେୟ...

(ବାରିପଦା ଓଡ଼ିଆ ଯୁବଲେଖକ ସମ୍ମେଳନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ)

ଗୌରୀପ୍ରସାଦ ମହାପାତ୍ର
ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପାଦକ ।

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ମଣିଷ ମନର

ଏକାଦଶୀ ପ୍ରସାଦ ବୋଇତାଈ

ଏକମନ ବୃନ୍ଦାବନ, ଏକମନ କେବେ ପୁଣି ନରକ ସମାନ ।
ମନ ଏକ ସ୍ୱୟଂଭୂଜିତ ଯନ୍ତ୍ର ଯାହାକି ଶାମକାନ୍ତର ମଧୁର
ସମନ୍ୱୟ । ଚିର ଚଞ୍ଚଳ ମନର ରୂପରେଖ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ବା
କ୍ଷଣ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ମନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା କେବଳ
ଆତ୍ମାସାସାଧ୍ୟ ନୁହଁ ବେଳେ ବେଳେ ଅସମ୍ଭବ ମଧ୍ୟ । ଆଫ୍ରିକାର
ଦନଘୋର ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ହୁଏତ ସମ୍ଭବ
ହୋଇପାରେ ଯେହେତୁ ଏହାର ପ୍ରକୃତି ସହଜ ସମାନ । କିନ୍ତୁ
ମଣିଷର ମନ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଭୟଙ୍କର ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ
କରିବା ଅନେକ ସମୟରେ ସାଧ୍ୟାସାଧ୍ୟ ହୋଇପଡ଼େ ଯେହେତୁ
ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ତାର ରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ । ମଣିଷ ମନର
ଚନ୍ଦ୍ରବ୍ୟୁତ ଭେଦ କରିବା ସହଜ ମନେ ହେଲେବି ସମ୍ଭବ ନୁହଁ ।
ସେଇଥି ପାଇଁ ଆଜି ଆମେ ଦେଖି ବିଜ୍ଞାନ ତା'ର ଉନ୍ନତି ପଥରେ
ଯେତେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ ବି ମଣିଷ ମନର ପ୍ରକୃତ ରୂପ
ହିଁର କରିବା ପାଇଁ ଅକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ବହୁ ଗନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି
ଏ ଦିଗରେ ଆଗେଇବା ପାଇଁ ଯେ ଚେଷ୍ଟା ନ କରିଛନ୍ତି ତା ନୁହେଁ
କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ନିଜ ମନର ଆବେଷ୍ଟନା ଭିତରେ ଧରି ହୋଇ
ପରିଶେଷରେ ଗୋଲକଥାରେ ହିଁ ଘୁରିବା ସାର ହୋଇଛି ।

କଥାଟା ହେଉଛି ଆମେ କେତେବେଳେ କୌଣସି କାମ
କରୁ ବା କହୁ, ସେ ବିଷୟରେ ସଠିକ୍ ଶ୍ରବଣରେ କିଛି ଶୁଣୁ ନିଜର

କହୁ ବା କହୁ ଯାହାର ଫଳ ଆମେ ନିଜେ ଭୋଗୁ ବା ଅନ୍ୟ
 କାହାକୁ ଭୋଗିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଉ । ସମୟେ ସମୟେ ଆମେ
 ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେବି ନିଜକୁ ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ବୁଝାଇ ପାରୁନା
 କିମ୍ବା ଜାଣି ଶୁଣି ଅନ୍ୟମାନେ ଆମକୁ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି
 ନାହିଁ । ସେଇଥି ପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁଃଖୀ
 କରୁ । ପରି ଅବୁଝା ରହିଯାଉ । ବହୁ ସମୟରେ ଆମର
 ଅଭିମାନକୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଭାଗ ବୋଲି ଧରି ନିଅନ୍ତି । ଖାଲି ଆଖିକୁ
 ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଆମେମାନେ ପରସ୍ପରର ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ଅଛୁ ।
 କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଆମେ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଆଖି
 ନ ପାଇଲୁ ଭଳି ଦୂରରେ ଥାଉ । ମନ୍ଦରକୁ ଯାଇ ବିଗ୍ରହ ପୂଜା
 କଲୁବେଳେ ଆମେ ଯେମିତି ନିଜ ମନକୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ନିଜକୁ
 କହୁଥାଏ ଆମେ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଛୁ । କିନ୍ତୁ
 ସତରେ କ'ଣ ସେଇଆ ? ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଆମେ ପରସ୍ପର
 ଯେତେ ପାଖାପାଖି ହେଉ ପରସ୍ପର ମନର ବ୍ୟବଧାନ ଅନେକ
 ସମୟରେ ସେତେ ଅଧିକ ବଢ଼ିଯାଏ ସିନା, କମେନି । ଖୁବ୍ ଦୂରକୁ
 ଲମ୍ବି ଯାଇଥିବା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସମାନ୍ତର ସରଳ ରେଖାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ
 କଲେ ମନେହୁଏ ସତେ ଯେମିତି ସେଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
 ବିନ୍ଦୁରେ ମିଳିତ ହୋଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଇ ରେଖା ଗୁଡ଼ିକର
 ଅନୁସରଣ କଲେ ଆମେ ଏଇ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚୁ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ
 ପ୍ରକୃତରେ ପରସ୍ପର ସହିତ ମିଳିତ ନହୋଇ ସମାନ୍ତର ହୋଇ
 ରହିଛନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆପାତତଃ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ
 କେତେଗୁଡ଼ିଏ ମନର ଏକତ୍ରୀକରଣ ଅଭିମାନ କରା ଯାଉଥିଲେ
 ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ନିଜ ନିଜର ସ୍ଥିତିରେ ପରସ୍ପରଠାରୁ
 ପୃଥକ । ମନେହୁଏ ଆମ ସମସ୍ତେ ଏକ ଏକ ନିଃସହାୟ ଶିଶୁ

ଗାଡ଼ ଅଂଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଗୁରୁଣ୍ଡି ଗୁରୁଣ୍ଡି କ'ଣ ଗୁଡ଼ାଏ ଗୋକୁଳୁ କିନ୍ତୁ ପାଉନୁ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ ଆମେ ଯାହା ଗୋକୁଳୁ ତାହା ପାଉନୁ ଆଉ ଯାହା ପାଉଛୁ ତାକୁ ସାଇତି ରଖି ପାରୁନୁ । ମନଧାସ ମଣିଷ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଏକଟ ବସବାସ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେହି କାହାରକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଚିହ୍ନି ନାହିଁ, ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପାଖରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅପରିଚିତ, ଅଜ୍ଞାତ କୁଳଶୀଳ । ଆଉ ସେଇଥି ପାଇଁ ଆମେ ଆମ ମନ ଭିତରେ ଅନ୍ୟକୁ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ପାରୁନା ବା ଅନ୍ୟର ମନରେ ନିଜର ଆସ୍ଥାନ ଜମେଇ ପାରୁନା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଅଜ୍ଞ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଆମେ କିଏ, କଣ, କାହିଁକି କିଛି ବୋଲି କିଛି ଜାଣୁନା ଅଥଚ ଆମେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ଦୋଷଣା କରୁ ଯେ ଆମେ ପୃଥିବୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ଜୀବ 'ମଣିଷ', ମନଧାସ ଆମ ମନର ପ୍ରକୃତି ହେଉଛି ନିଜର ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରତି ଆଖି ବନ୍ଦ କରି ନିଜର ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଅନ୍ୟ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୋଷ ଆଡ଼କୁ ଜଳଜଳ କରି ଆଖି ତରୁଟି ଚାହିଁବା, ନିଜର ଅପରାଧ ପାଇଁ ନିଜକୁ ହଜାର ବାର କ୍ଷମା ଦେବା ଅଥଚ ଅନ୍ୟର ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅନ୍ୟକୁ ଅରେ ମାତ୍ର କ୍ଷମା ନଦେବା । ଆମେ ମନେକରୁ ଏ ଦୁନିଆରେ ଆମକୁ ଗୁଡ଼ିଦେଲେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଅପରାଧୀ ଆଉ ସେଇଥି ପାଇଁ ଦଣ୍ଡମୟ ଆଉ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରିବାର ଶକ୍ତି ଆମ ନିଜଠାରେ ହିଁ ନ୍ୟସ୍ତ କରା ଯାଇଛି । ଆମେହିଁ କେବଳ ରୂପ ଯୌବନ ସମ୍ପନ୍ନ, ସବୁଠୁ ଅଧିକ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ଯଶସ୍ବୀ । ଆମ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଏ ଜଗତଟିର ଆଉ କେହି ବଡ଼ ନାହାନ୍ତି । ବିଧାତା ଆମ ନିଜକୁ ତିଆରି ଜିଲ୍ଲାବେଳେ ତା'ର ସମସ୍ତ କରାଗାର ବିଦ୍ୟା ଶେଷେ ଆମଠି କେବଳ ତାର ଶେଷ-ତୁଳନା

ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅରେ ଯଦି ଆମେ ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ଠିଆ ହୋଇ ସମୁଦ୍ରର ବ୍ୟାପ୍ତି ଓ ବିଶାଳତା ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରୁ ମନକୁ ମନ ଆମେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭୁଲ୍ ଜଳ ବିନ୍ଦୁରେ ପରିଣତ ହୋଇ ସମୁଦ୍ର ଭେତ୍ତରେ ନିଜର ସନ୍ତାନ ହରାଇ ବସୁ । ଆମ ଆଖି ଆଗରେ ଦେଖୁ ଶହ ଶହ ପ୍ରତାପଶାଳୀ ନଦନଦୀ ଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ ଦୟାଳୁ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସ୍ବାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ହରାଇ ସମୁଦ୍ର ଦେହରେ ଲୀନ ହୋଇ ଯା'ନ୍ତି ଆଉ ଆମେତ ଛୁଇଁ ଜଳବିନ୍ଦୁ ।

ଆମେ ଅନେକ ସମୟରେ କାନ୍ଦୁ । ଦୁଃଖକୁ ଲୁହକ କରିବା ପାଇଁ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାଉ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ମନରେ ଏମିତି ଅନେକ ପ୍ରକାର ଦୁଃଖ ଅଛି ଯାହାପାଇଁ କାନ୍ଦି ହୁଏନା, ଲୁହ ଗଡ଼ାଇବା ଦ୍ବାରା ସେ ଦୁଃଖକୁ ଲୁହକ କରି ହୁଏନା । ଅନେକ କାନ୍ଦୁ ଅଛି ଯେଉଁଥିରେ ଲୁହ ବୁଝେନା ଯେମିତି ଅନେକ ନିଆଁ ଅଛି ଯାହା ହୁତୁ ହୁତୁ ହୋଇ ଜଳେନା, କୁହଳି କୁହଳି ଧୁଆଁ ହୁଏ । ଦୃଷ୍ଟି ଗ୍ରଣୀପରି କଷ୍ଟ ହୁଏ । ଯେଉଁ କଷ୍ଟ ସହି ହୁଏନା କି ରହିବି ହୁଏନା ସତରେ, ମଣିଷର ମନଟା ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଉପାଦାନରେ ତିଆରି ଯାହାକି ନିଆଁରେ ପୋଡ଼େନା, ପାଣିରେ ବୁଡ଼େନା କିମ୍ବା କୌଣସି ଅସ୍ଥିରେ ମଧ୍ୟ ବିଭକ୍ତ କରି ହୁଏନା । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଯେ ଏଇ ମନ ବେଳେ ବେଳେ କଷ୍ଟା ହାଣ୍ଡି ବା ଲୁଣ ପରି ମିଳେଇଯାଏ । ଏଇଥି ପାଇଁ ମନଟା ଯଦିଓ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ଆମ ନିଜର ତଥାପି ତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ନିଜ ଆୟତ୍ତରେ ରଖିବା ଯତ୍ନ କଷ୍ଟ । ଆମ ଆଜି ନିଜର ମନ ଉପରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେ କ୍ଷମତା ଜାହିର କରିପାରୁନୁ । ଏହା ଏକ ସ୍ବୟଂଚାଳିତ ଯନ୍ତ୍ର । ତା'ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତା ନିଜ ଉପରେହିଁ ନିର୍ଭର କରେ । ଅଭୁତ ।

ସବୁବେଳେ ସବୁ କାମରେ କପରି ଆମେ ସଫଳ କାମ ହେଉ ଏହାହିଁ ଆମର ମନ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି କାମରେ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ 'ହେଲେ ସେ ନିଜର' ଆତ୍ମସୋର ଧରକାର ସେକଥା ଆମେ ପୁରସ୍କରି ଭୁଲିଯାଉ । ଆମେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରି ଜାଣୁନା, ନିଜକୁ ହଜେଇ ଦେଇ ଜାଣୁନା, ନିଜର ସ୍ଥିତିକୁ ଭୁଲିଯାଇ ପାରୁନା କିମ୍ବା ଆଗଣା ସତ୍ତାକୁ ଲିଭେଇ ଦେଇ ଶିଖୁନା । ଆମର ଅହଂସ୍ୱର ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମ ସଫଳତାର ପଥର ସ୍ଥାପନ କରେ । ଲଜ୍ଜା, ଭୟ, ଆଶଙ୍କା ଆମର ପାଶଛଡ଼ା ନୁହନ୍ତି ନାହିଁ । ଆମେ ଯାହା କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ତାହା ଆମେ ଦୃଢ଼ ସ୍ୱରରେ ଖୋଲିଖୋଲି ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସାହସ ସମ୍ପଦ କରି ପାରୁନା । ଆଉ ସେଇଥି ପାଇଁ ଆମେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ସଫଳ କାମ ହୋଇ ପାରୁନା । ସେଇ ରୋପକନାମାନେ ଧନ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ନିଜକୁ ହଜେଇ ଦେଇ ପାରିଲେ । ଲଜ୍ଜା, ଭୟ ଓ ଆଶଙ୍କା ତ୍ୟାଗ କରି ବଂଶୀ ସ୍ୱରର ଅନୁଧାବନ କଲେ । ବସ୍ତୁ ହରଣ ବେଳେ ନିଜର ଶେଷ ଲଜ୍ଜା ଟିକକ ତ୍ୟାଗ କରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଲଗ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ଦୁଇହାତ ଟେକି ବସୁପାଇଁ କାଳିଆକୁ ଅନୁନୟ କଲେ । ନିଜକୁ ଭୁଲି ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କଲେ ଓ ତାହାଦ୍ୱାରା କୃଷ୍ଣପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକ ଏକ ସିଶୁ । ନା ନିଜକୁ ହଜେଇ ଦେଇ ଶିଖିଛୁ ନା ନିଜର ଅହମିକାକୁ ବଜାୟ ରଖି ପାରୁଛୁ । ଅନ୍ୟଠି ଆମେ ଆମର ପ୍ରତିବନ୍ଧ ଦେଖି ପାରୁନା କିମ୍ବା ନିଜ ଭିତରେ ଥରୁନ ପାଇଁ ଆତ୍ମବିକ୍ରମ ହୋଇ ପାରୁନା । ଅନ୍ୟକୁ ଦେଖାଉଥିବା ଆମ ମନର ଚିତ୍ତପଟ୍ଟ ଓ ନିଜ ପାଖରେ ଥିବା ନିଜ ମନର ଚିତ୍ତପଟ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ସମତା ରକ୍ଷା କରି ପାରୁନା । ଅହଂସୋପନରେ ନିର୍ଦ୍ଦାୟନରେ ସେତେବେଳେ ଆମେ ନିଜ

ମନର ଚିନ୍ତାପଟ ଦେଖୁ ସେତେବେଳେ ଶବ୍ଦ ବେଦମ୍ ହେଇ ହସ୍ତ
 ଓ ମନ ପୂରେଇ ଶୁଣି ହେଉ ଯେ ଆମେ କପରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
 ଆମ ମନର ଭୁଲ ଚିନ୍ତାପଟଟି ଦେଖାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବୋକା ବନେଇ
 ଦେଇଛୁ । କିନ୍ତୁ ତା' ଦ୍ଵାରା ଯେ ଆମେ ନିଜ ନିଜ ପାଖରେ
 ଛଳନା କରୁ ସେକଥା ଆମେ ଭୁଲରେ ବି ଜାଣି ପାରୁନା । ସମୟ
 ଆସେ ଯେତେବେଳେ ଆମେ କାପୁ ରୁଷ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେଉ ।
 ଅସଲ କଥା ହେଉଛି ନିଜର ଚିନ୍ତାଧାରକୁ ଧରି ତା ପଛରେ ଲୁଗି
 ଲୁଗି କୌଣସି ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପଡ଼ିଯିବା ପାଇଁ ସାହସ ଆମ
 କାହାର ନାହିଁ ।

ମଣିଷ ମନ ସବୁବେଳେ ନୂତନତାର ଅନ୍ଵେଷଣରେ ବ୍ୟସ୍ତ । କିନ୍ତୁ
 ଏଇ ନୂତନତା ଶବ୍ଦଟାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ? ଆଜି ଯେ ନୂଆ କାଲି ସେ
 ପୁରୁଣା, କାଲି ଯେ ପୁରୁଣା ଆଜିକିଛି ଦିନ ପରେ ତାହା ପୁଣି
 ନୂଆ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେବ । ମଣିଷର ମନ କିନ୍ତୁ ଚାହେଁ ସେଇ
 ଜନିତ ଯାହାକି କେବେ ପୁରୁଣା ହେବନି, ହେଇ ପାରେନା । ସେ
 ହେଉଛି ମୃତ୍ୟୁ । ମୃତ୍ୟୁର ପୁନରାବୃତ୍ତି କେବେ ହୁଏନା । ଯେ ଥରେ
 ମରିଗଲା ସେ ସେଇ ଜୀବନଟା ପାଇଁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁ ଜନିତ
 ପାଇଗଲା । ନୂତନତାର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଏଇ
 ମୃତ୍ୟୁ ରୂପକ ନୂତନତାରେ ହିଁ ସମ୍ମୁଖ ହେଉ । ତାହାହେଲେ
 ଆମେ କଣ ସମସ୍ତେ ମରିବାକୁ ଚାହୁଁ ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଯଦି ପଚାରିଯାଏ
 ତେବେ ସମସ୍ତେ ମାରବ ରହିବେ । ସତରେ କି ବିଚ୍ଛନ୍ନମାନ ! ଆମେ
 ମରିବାକୁ ଚାହୁଁ ଅଥରା ମନଗୋଲି କହିବାକୁ ନାରାଜ । ମୋଟକଥା
 ହେଲା ମଣିଷର ମନ ସବୁବେଳେ ଛଦ୍ମବେଶରେ ରହିବାକୁ
 ଭଲପାଏ । ନିଜର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ନେଇ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାକୁ

ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ନାଶୁକ । ଆଉ ସେଇଥି ଶ୍ରୀର୍ ଆମେ
 ନିଜକୁ ଏତେ ଅସହାୟ ମନେ କରୁ ଯେଉଁଠାକ ଆମର ସବୁଠାରୁ
 ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳତା । ଏ ଦୁର୍ବଳତା ଆମେ କେବେ ଛୁଡ଼ିବା ? କେବେ
 ଆମେ ସମସ୍ତେ ଲଙ୍ଗଳା ମନ ନେଇ ପୁଣି ଜେଲଠାରୁ ଆମର
 ନୂତନ ଜୀବନ ଯାଏ ଆରମ୍ଭ କରିବା ? କେବେ ? ଛଳନା ମୁକ୍ତ
 ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆବୋଧ ଶିଶୁ ପରି ବଞ୍ଚି ରହିବାର
 ପଦ୍ଧତି କେବେ ଆମେ ଉଦ୍ଭାବନ କରିବା ? କେତେ ଦୂର ସେଇ
 ମାଳ ସ୍ୱପ୍ନର ଦେଶ ? ଛନ୍ଦ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ କେଉଁଦିନ ଆମେ ନାଚି
 ଶିଖିବା ? କେଉଁଦିନ ଆମେ ଛଳନାର ମୁଖା ତଳୁ ଆମର ପ୍ରକୃତ
 ସ୍ୱରୂପକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖି ସାମ୍ନାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ? ସେ ସୁଦ୍ଧିନ
 ଆଉ କେତେ ବାଟ ? ଅପେକ୍ଷା କରି କରି ଖୁବ୍ ହାଲିଆ ଲାଗିଲୁଣି ।
 ଆଉ ପାରି ହେଉ ନାହିଁ ।

!

ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ପ୍ରଗତି ସାହିତ୍ୟ

ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତକୁମାର ସାମଲ

ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଆ କବିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଦୃଢ଼ ସ୍ୱର ଶୁଣା ଯାଉଛି । ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଆଡ଼ୁ ଗୋଷ୍ଠିଗତ ଚେତନାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଏ ଚରୁଣ ଗୋଷ୍ଠୀ ତାର କୋଷୀ ନିର୍ମାଣରେ ବନ୍ଧ ପରିକର । କାରଣ କବିତା ରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁ ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି ହେବାକୁ ଯାଉଛି—ସେ ପରମ୍ପରା ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନକରି ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ତାର ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶର ନୂତନ ପଥ ଆବିଷ୍କାର କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । କାରଣ ତାର ଚତୁର୍ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରାଜନୀତିର ବିଫଳ ସ୍ୱପ୍ନ, ମାନବବାଦର ବିଫଳ ପରୀକ୍ଷା, ଧର୍ମନୀତିର ଅବଶ୍ୟାସ, ନୈତିକ ଅଧଃପତନର ମାଦଳା ସ୍ୱର ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ସମାଜରେ ଅସୁସ୍ଥ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଏବଂ ରକ୍ତାକ୍ତ କରିବାରେ ଲାଗିଛି । ବ୍ୟକ୍ତି ମାନସ ଆଜି ଅଧିକ ପୀଡ଼ିତ ଓ ଜଡ଼ିତାର ମୋହରୁ ମୁକ୍ତପ୍ରାର୍ଥୀ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଅବୁଝା, ଅଜଣି, ଅବଧୂତ ଯାତ୍ରା କୁହାଯାଇ ପାରେ । ତାହେଲେ ଯୁବମାନସ ଗୋଷ୍ଠୀମୁଖୀ କାହିଁକି ? ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଚେତନା କ’ଣ ନୂତନ ବା ସାପ୍ରତିକ ? ସମ୍ଭବତଃ ଆଜି ତା’ର ବିଶ୍ୱାସ ବ୍ୟକ୍ତିରୁ ଗୋଷ୍ଠୀ — ଗୋଷ୍ଠୀରୁ ବିଶ୍ୱମାନସକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିବ ସେ । ତେବେ ସେଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧାରଣା କଣ ? — ଯାହାର ମାଧ୍ୟମ ଦେଇ ଚରୁଣ ଗୋଷ୍ଠୀ ତା’ର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବ ଓ ସାବଲୀଳ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବ । ସେଇ ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟର ମୌଳିକ ମୁକ୍ତାୟନ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି ସମ୍ଭବ ହେବ । ସେଇ ଅବୁଝା ଅମଣା

ମଣିଷର ଅବଚେତନ ଓ ଚେତନା ସ୍ୱଭାବରେ କପଟ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା — ତାହାହିଁ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ଦେଖାଦେଇଛି । ଏଣୁ ନୂତନ ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ କବିତାର ଗସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ସେ ବନ୍ଧପଡ଼ିବ । ତଥାକଥିତ ଚେତୁରର ସ୍ତୋତ୍ର ସମଗ୍ର ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ଯେଉଁ ପ୍ରତିଫିୟା ସୃଷ୍ଟି କରିବ — ସେ ପ୍ରତିଫିୟାରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ ପାଇ ଅଥବା ସେ ପରମ୍ପରାର ଆତ୍ମ ନିବାସନ ପାଇ ଅବା ଗଣ ଚେତନାକୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ — ଆଗାମୀ ଏକ ସୂର୍ଯ୍ୟର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି — ତାହାର ବଦନା ବା ସ୍ୱବର୍ଦ୍ଧନା ପାଇ ସେମାନେ ଜାଗ୍ରତ ହେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ବୋଲାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ପ୍ରଗତିଶୀଳ । ଅଶେଷ ରାଜନୈତିକ ବଦଳତା ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସାମ୍ୟ ଓ ସାମାଜିକ ଅସ୍ଥିରତା ଦେଶର ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଓ ସାଧାରଣ ଜନତର ଚିନ୍ତା ଚେତନାରେ ଶିଥିଳତା ଆଣି ଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତା ବିପକ୍ଷରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାରେ ଓ ଗତିଶୀଳତାର ସୃଷ୍ଟି ସତ୍ୟ ଉପରେ ନୂତନ ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଶିଆଳ୍ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଦିଗରେ ଯୁବମାନସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରଚି ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ମନେ ହୋଇଛି ।

ଯେଉଁଠି ଶକ୍ତି ଅଛି — ସେଠି ସୁଜନତାର ବିଶ୍ୱାସ ରହିବ । ସେଇ ବିଶ୍ୱାସକୁ ସମ୍ବଳ କରି ପ୍ରଜାର ଅନୁଭୂତିଶୀଳର ସମ୍ଭାବ ସାହିତ୍ୟ ଶିଶୁକୁ ଦେଇ ଗଣ ସାମନାରେ ନାମକରଣ କରିବା ଓ ଆଗାମୀ ଯୁଗ ଉପରେ ତାର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଆଗେଇ ଯିବା ଓ ସେଠାରେ ସୃଷ୍ଟି ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଧର୍ମୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତା ନକରିବା ଆଜି ଗୋଟିଏ ସାହିତ୍ୟର ମୂଳଲକ୍ଷ୍ୟ

ହେବା ଉଚିତ ହେବ । ଆନ୍ତଃଜାତିକ ଜୀବନର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଶିଧା ଓ ଶୋଷଣରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇ ତାର ଲେଖନୀ ବଳବତ୍ତର ହେବା ବାଞ୍ଛି-
ମାୟ ହୋଇଯିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ମଣିଷ କ୍ଳବତ୍ତ, ଗଳିତ ଚେତନା,
ହିଂସ୍ରତା, ବ୍ୟାଧି ସବୁ ଉତ୍ସର୍ଗରେ ସେଇ ମହତ୍ତର ଚିନ୍ତାଧାରକୁ
ରୂପ ଦେବାକୁ ଯୁବକବି ଗୋଷ୍ଠୀ ଦୃଢ଼ ଚିତ୍ତ ହେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।
ସେମାନେ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି — ଏ ଯୁଗରେ ଯେଉଁ ଆତଙ୍କରାଜ
ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ବା ଯୁବମାନସ ସନ୍ଦେହ ବିଦ୍ରୋହ ପଲ୍ଲୀୟୁନ ଧ୍ବଂସ
ହାର ଆକ୍ରନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛି — ସେଇ ଛୁଗୁଟି ଅଂଧକାର ମଧ୍ୟରୁ
ନିର୍ଗମ୍ଭ ଓ ନିରାପଦର ଆଲୋକ ବଢ଼ିବା ପରି ଏକ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟର
ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ଶାନ୍ତି ଓ ଶୁଖିଲା ପାଇ ସଂଗ୍ରାମ କରିବେ ।
ଏ ବିପ୍ଳବରେ ସୂଚୀପତ୍ରରେ ବାହ୍ୟ ଓ ଅନ୍ତର୍ସ୍ୱରରେ ଜୀବନର
ସାଥକ ଗତିଶୀଳତାର ସୂଚନା ଦେବାକୁ ସେମାନେ ନୂତନ
ସଂଦର୍ଶର ଲୁଲ ଝିଣ୍ଟା ଟେକି ଧରିବେ ।

ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଚିନ୍ତାଧାରା କ'ଣ ? ଆଜି ପ୍ରଗତିର ଏଇ ଯେଉଁ
ବଳିଷ୍ଠ ସ୍ୱର ଶୁଣାଇବାକୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ବ୍ୟସ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳ — ତାହାର
ଉନ୍ନେଷ କଣ ଆଗରୁ ହୋଇ ନଥିଲା । ଯେବେଠୁ ସ୍ୱାର ଜନ୍ମ —
ସେଇ ଦିନଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ପ୍ରଗତି
ସାହିତ୍ୟର ରୂପ କଣ ? ଆଜି ତାର ରୂପ କଣ ? କେହି କେହି
ମତ ଦେଇ ପାରନ୍ତି, ବିଜ୍ଞାନରେ ବିକାଶ ଯୋଗୁ ଶିଳ୍ପ ଶିଳ୍ପରୁ ଶିଳ୍ପ
ବିପ୍ଳବ ବିଜ୍ଞାନ ପୁଣି ପ୍ରକୃତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଫଳରେ ମାନବ
ଚେତନାରେ ଏକ ବିପ୍ଳବ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖା ଦେଲା । ସେଥିପାଇଁ
ମନୁଷ୍ୟର ଚିନ୍ତାଧାରା ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଉଠିବାରେ ଲାଗିଲା, ପ୍ରଗତିର
ରୂପ ବଦଳିବାରେ ଲାଗିଲା । ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇ ପ୍ରଗତିର ରୂପ

ମଧ୍ୟ ସେଇ ବିଜ୍ଞାନରେ ଶିଷ୍ଟ ଅଗ୍ରଗତିରେ ଧରା ପଡ଼ୁଛି । ଆମ ସାମନାରେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ପୃଥିବୀର ଯେଉଁ ନକ୍ସା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି—ଆମେ ତାହା ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଦେଶ ଓ ସମାଜ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ପ୍ରଗତି ପଥରେ ପ୍ରଧାନିତ ସେ ପଥରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତିର ପ୍ରସାର ଶୁଣି ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାରେ ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାର୍କସଙ୍କ “ଶକ୍ତି” କପରି ମଣିଷର ହୃଦୟରୁ ଦୟା, କ୍ଷମା ତ୍ୟାଗ ସରଳତା ଆମ୍ଭ ସମର୍ପଣ ଆଦି ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଧ୍ବଂସମୁଖୀ କରିବା ଯୋଗୁ ଅତି ମାନବ ଶକ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଥିବାର ଦେଖାଯାଏ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରାଚୀନ ପରମ୍ପରାକୁ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଓ ତାର ପ୍ରାଣରେ ଦୃଢ଼ଭାବେ ବସା ବାଧୁଥିବା ଶିଳ୍ପୀମାନେ ମାର୍କିତ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶ କରି — ଏକ କଳାଗତ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ ଲାଗି ଚେଷ୍ଟାଷୁ ହେବାର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯିବା ଉଚିତ । ତା’ ନହେଲେ ସତ୍ୟ ଓ ପ୍ରଗତିର ସାକାର ରୂପ ସାହିତ୍ୟରେ ଆନ୍ତରିକ-ତାର ସହ ପୁଞ୍ଜି ପାରିବ ନାହିଁ । ବୌଦ୍ଧିକ ବିଳାସର କଳା ମାନବର ମାନସିକ ପ୍ରବଣତାକୁ ଆଦରି ପାରେ — ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତ ସମାଜର ଶସ୍ତ୍ର ଦେବାରେ ସମର୍ଥ ହେବନାହିଁ । ସତ୍ତ୍ୱ ଶକ୍ତିର ସୃଷ୍ଟିରେ — ମଣିଷ ପୃଥିବୀର ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକର ପ୍ରବାସୀ ... । ଜୀବନର ଶିପ୍ରତମ ଗତିରୁ ତାର ଜନ୍ମ ... ପୁଣି ସମାଧି ତାର ସେହି ନିଜ ପ୍ରବହମାନ ଗତିର ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ “ଶସ୍ତ୍ରୀବ” ।

ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚେତନାର ଧାରା, ସରଳରେଖାରେ ଆମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି । କାରଣ ସତ୍ୟ କଥାଟି ଆଖି ଆଗରେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଓ ବାସ୍ତବ ରୂପେ ଦେଖା ଯାଉଛି । ତାର ଆମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ ଲାଗି

ଆବେଗ ଉଦ୍ଭାସ ଗୋଟିଏ ଧାରାକୁ ଅଂଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଛି ।
 ତେବେ ସେଇ ସତ୍ୟ କଥାଟି ବ୍ୟକ୍ତି ସମାଜ ଗୋଷ୍ଠୀ ଚିତ୍ତରେ
 ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆଲୋଡ଼ିତ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ନ୍ୟସ୍ତସ୍ତାର୍ଥ ଓ
 ପରମ୍ପରାଗତ ଅଧିକାରର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି । ଏ କଥାରୁ
 ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରୀମାନ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ନୂତନ ସମାଜ ଯେପରି ଆପଣାରୁ
 ଗଢ଼ି ଉଠୁଛି ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଯୁଗ୍ମାଳ ଜଗତ କାଳର ପ୍ରବଳ
 ଶ୍ରେଣୀରେ ଶାନ୍ତି ରୁପାର ହୋଇ ତଳେ ଧରି ପଡ଼ୁଛି । ଏହି
 ପରିବର୍ତ୍ତନର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଜୀବନ ସଂଧାନ ସ୍ବାଧୀନତା ଓ ସୁଖର
 ଅନ୍ୱେଷଣ ରହିଛି । ଯୁବ ମାନସରେ ସେଇ ଅଦ୍ଭୁତ
 ଚେତନା ସମାଜ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଦିଗରେ ସାହାଯ୍ୟ
 କରେ — ସେଥିପାଇଁ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବିପ୍ଳବ ଲେଖନୀ ମୁନରେ
 ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ୁଛି । ପ୍ରଥମେ କବିତା କେବଳ ଏ ପ୍ରକାର ବିପ୍ଳବକୁ
 ବହନ କରି ଆଗେଇବାର ସମର୍ଥ ହେବ । ଯଦିଓ ଏହାର
 କାଳାନ୍ତର ହୋଇ ସାରିଛି, ତଥାପି ଏହାର ଗୁଣ ରୂପ ବୈପ୍ଳବିକ
 ରୂପ ସମାଜକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ହୋଇ ଆସିଛି । ଏ ଦଶକର
 କବିତାରେ ମୁକ୍ତିର ପ୍ରକୃତି ସ୍ବାକ୍ଷର ରହିବାର କଥା । ତାହା
 ରହିଛି କି ନାହିଁ ଦେଖିବାର ବେଳ ଆସିଛି । ମୁକ୍ତିକାମୀ
 ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ଏଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଆଗେଇବାର ଦେଖା ଯାଉଛି ।
 ତେବେ ସେଇ ଆତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଳୟ ମଧ୍ୟରେ ସୃଷ୍ଟି ଆଦ୍ୟ ରୂପ
 ଦେଖିବା ଲାଗି ସମସ୍ତେ ବ୍ୟାକୁଳ ହେବା — ପ୍ରଗତିର ଲକ୍ଷଣ ।

ବାସ୍ତବିକ ଏହି ଗତିଶୀଳ ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରର ଉନ୍ନେଷ କାଳ
 ସମ୍ଭବତଃ ‘ନବଯୁଗ ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ’ । ସେ ସଂସଦର ଭଗବତ୍ପାତ୍ରରଣ
 ସଚ୍ଚିରାଜିବରାଜ ଗନ୍ତ କବିତାରେ — କେବଳ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଚେଷ୍ଟା

ମାତ୍ର କର ଯାଇଥିଲା । ଅନନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ ମଧ୍ୟ ସେଇ ଦର୍ଶନରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ—ମାତ୍ର ସେଇ ବୈଦିକ ଚେତନାକୁ ରବିସିଂ କେବଳ ଆକ୍ରାନ୍ତ ବଞ୍ଚାଇ ଆସିଲେ । କିଛିଦିନ ମାରବତା ପରେ — ପୁଣି ପ୍ରଗତିର ସ୍ୱର ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଉଠୁଛି ତାଙ୍କ କବିତାରେ ଓ ଅନ୍ୟରୂପ ନେଇଛି ଗୋଷ୍ଠୀ ଚିତ୍ତରେ । ତେବେ ଏଇ ବଳିଷ୍ଠ ସ୍ୱର ଯୁବ ମାନସକୁ ଅନ୍ୟ ରୂପରେ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରୁଛି । ପୃା ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ସଂସଦ ଗଠିତ ହୋଇ ଯୁବ ମାନସର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ଦେଖୁଛି । ସାହିତ୍ୟିକ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କଳାର ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ — ବ୍ୟକ୍ତି କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ମୌଳିକ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ ଇତ୍ୟାଦି ବୌଦ୍ଧିକ ଚେତନା ଆଡ଼କୁ କିମ୍ବା ସେହି ଚେତନାରୁ ଏକ ଶାଖା ରୂପେ ପ୍ରଗତିକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ସାହିତ୍ୟ ସେବା କରିବାରେ ଲାଗିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ସେଦିନର ସମସ୍ୟା । ମୁକ୍ତିକାମୀ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ତାର ଇସ୍ତାହାରରେ ଚାହେଁ । ଚେତନାର ଶିପ୍ର ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ ଲାଗି ବ୍ୟାକୁଳ—ଧନ୍ୟାସ, ନିଜର ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ଓ ନିଜର ପରିବେଶକୁ ନେଇ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଲାଗି ବିଶ୍ଳୁପ୍ତତା ପ୍ରକାଶ କରିବା ହେଲା ତାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ମାତ୍ର ସେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କେବଳ ନବ ଦିଗଂତର ବାର୍ତ୍ତା ବହନ କରିପାରେ । ସେମାନେ ସାପ୍ରତିକ କାରଣ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ବୋଧ ରହିଛି । କେତେକ ଭଲ ଧାତୁର ସାହାଯ୍ୟରେ ଏକ ଜାହାଜର ରୂପ ଦେଇ ସେ ହେବ୍ୟକୁ ଚାହାନ୍ତି ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଉଦ୍ୟମଶୀଳ ଓ ସହସ୍ର ଅଶ୍ୱ ଶକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ । ଏଣୁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଗୋଷ୍ଠୀର ଲେବୁଲ ମାରି ସେମାନେ ଅଗ୍ରଗାମୀ । ଯୁବକବି ତାର

ପରିଚୟ ଶିଖାରି କରେ ଅକସ ଭାବରେ — ନାମସ୍ଥାନ ଆନାମ
 ଅଦରକାଶିଲିପି ଡ ଡ ଡ ଏହାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଧ୍ବନି ରହିଛି । ଓଡ଼ିଆ
 ସାହିତ୍ୟକୁ ପ୍ରଗତିଶୀଳ କରିବାରେ ଯେଉଁମାନେ ଭାବନାରେ
 ଚେତନାରେ ଓ ନିପୁଣତାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ସେମାନେ ସ୍ବାକୃତି
 ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ନହୋଇ ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନରେ ଦୃଢ଼ ସଫଳ
 ରାଶି ସେ ଆଗେଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ଅକସ ଅବୁଝା
 ଅନାମ ହେବା ପଛରେ ଏକ ନୂତନ ଦିଗଂତର ସୂଚନା ମିଳୁଛି ।
 ସେମାନେ ଅଧିକ ଆଶାବାଞ୍ଛା । ଯାହା ପ୍ରଗତି ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରକୃତ
 ଶସତ୍ର ତାକୁ ମାନ ନେବାକୁ ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ସହସ୍ର
 ଅବଦେଶିତ ଲଂଘିତ ସହାନୁଭୂତି ସ୍ଥାନ କପଟାଚରଣରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଗି
 ତାର ସମଚେତକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ସେ ଆହ୍ୱାନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛି,
 କାରଣ ଧ୍ବଂସ ଭିତରୁ ଦୁର୍ଜନର ନୃତ୍ୟ ସେ ଦେଖିବାକୁ ସେ ଆଶା
 ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ଆପାତତଃ ଯୁବକବିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଆଶ୍ୟା
 ଦେଲେବେଳେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମନକୁ ଆସେ — ତାହା
 ହେଉଛି ପ୍ରଗତିଶୀଳ ସାହିତ୍ୟ ଆମ ଦେଶରେ କିପରି ହେବା
 ଉଚିତ । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ସାହିତ୍ୟ ଜନତାର ବାସ୍ତବ
 ଜୀବନର ସାହିତ୍ୟ ଅବା ଯେଉଁ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ସମାଜର
 ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଥାଏ — ତାହାକୁ ଆମେ ଜନ ବା ଗଣ ସାହିତ୍ୟ କହିବା
 ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ । ଜୀବନ ପ୍ରତି ସାମ୍ୟ ଓ ନ୍ୟାୟ ବା ସାମାଜିକ
 ସ୍ଥାନ ସଫଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚେତନା ଦେଉଥିବା, ପ୍ରାଚୀନ ପରମ୍ପରାକୁ
 ନୂତନ ରୂପରେ ଗୌରବ ଆଦି ବିଶ୍ୱାସକୁ ମାର୍ଜିତ ରୂପରେ
 ଦେଖିବା ପ୍ରଗତି କରି ପଥରେ ଧର୍ମ ହୋଇ ଉଠେ ଓ ଗଣ
 ଜୀବନର ଶ୍ରମ ସାହସ ଆଶା ଆକାଞ୍ଛା ସଫଳରେ ସଚେତନ
 ରହି ଏକ ନୂତନ ଆଦର୍ଶ ବୋଧ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଏଇ ପରି-

ପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଚୀନ ଆଉ ରୁଷିଆର ପ୍ରଗତି ସାହିତ୍ୟରେ ମଣିଷ ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ଚରମତମ ସତ୍ୟ । ପ୍ରଗତିର ଶିଥିତାରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦବୋଧ ସୃଷ୍ଟି ତାହାର ଲକ୍ଷଣ କେବଳ ପ୍ରଗତି ସାହିତ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଏ ।

ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରଗତି କରି ଭାବରେ ସତ ଗଢ଼ିତରସ୍ତୁ ଅନନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରଥମେ ଏକ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରଶ୍ନର କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ ମାୟାକୋଭ୍ସ୍କି — ନଜରୁଲଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ବହନ କରି ଓଡ଼ିଆ କରି ମାନବବାଦର ଜୟ ଜୟକାର କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । କରି ରବି ମିତ୍ରଙ୍କର ଆତ୍ମ-ପ୍ରକାଶ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଦେଖାଗଲା । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପରୋକ୍ଷ ଗୁପ୍ତ ଫଳରେ ଅପରାଧଶୀଳ ଆତ୍ମଜାତ୍ୟର ମୃଣା ପିନ୍ଧା ଛଦ୍ମବେଶୀମାନଙ୍କୁ ପୁଷ୍ପ ଦିବାଲୋକରେ ଦେଖି ହେଲା । ସମାଜର ପ୍ରଚଳିତ ଧର୍ମ ବିଶ୍ୱାସର ଶୃଙ୍ଖଳ ଛିନ୍ନକରି, ଶାସନରେ ଘଟୁଥିବା ଦୈନନ୍ଦିନ ସତ୍ୟକୁ କୁସ୍ଥିତ ଦୂର୍ଭିକ୍ଷ ଓ ଦୁର୍ନିତି ଭିତରୁ ପ୍ରକୃତ ମଣିଷକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଲାଗି ଲେଖନୀ ଉନ୍ମୁଖ ହୋଇଛି, ସେଇ ଆଲୋଚନା ଏକ ନିର୍ଜଳା ସତ୍ୟ ରୂପେ ଓଡ଼ିଆ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଉ ଏକ ଅଧ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ପ୍ରଗତି ଲାଗି ଗୋଷ୍ଠୀର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଅଛି । ଗୋଷ୍ଠୀର ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ ଭିତରେ ବିଶ୍ୱ-ମାନବର ନିରପେକ୍ଷ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ପୁଷ୍ପ ହୋଇ ଉଠିଛି ।

ଗୋଷ୍ଠୀର ସେଥିପାଇଁ ରୂପାନ୍ତର ହୋଇଛି — ସେଇ ସତ୍ୟ ଅଶ୍ୱଶକ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ ଜାତୀୟତାରେ ଯାହାକୁ ଆମେ ଯୁବ ଲେଖକ ମନେଲେନ ଆଶା ଦେଇଛୁ । ଯେଉଁଦିନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତାର

ବାତାବରଣ ମଧ୍ୟରେ ସାହିତ୍ୟକୁ ବୁଝି ବୁଝେଇବାକୁ ସାହିତ୍ୟିକ-ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପରାମୁଳକ ଭାବରେ ନୂତନ ଚେତନାର ସୂକ୍ଷ୍ମପାର୍ତ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଓ ଭାବର ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଦ୍ଵାରା ବିଭିନ୍ନ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅନୁଭୂତ ବିନମୟ ଲାଗି ଯୁଗର ବଡ଼ଦାଣ୍ଡରେ ଚାମ୍ପୀର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରାଗଲା — ଅନେକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ମୋଟାମୋଟି ଫଳ ହେଲା ଏକ ନୂତନ ଆଲୋଚନ । ଯେଉଁ ଆଲୋଚନ ଏକ ସ୍ଥିର ଅବଚଳିତ ଚିନ୍ତା-ଧାରରେ ଧକ୍କା ସୃଷ୍ଟି କଲା । ସେ ଗ୍ରାମିଣୀର ଯନ୍ତ୍ରଣା ବିଭିନ୍ନ ଲେଖାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଯୁବଶକ୍ତିର କଠୋର ଆନ୍ତଃମଣି ଫଳରେ ନୂତନ ଏକ ଦିଗତର ପରିଚୟ ମିଳିଲା ଆତ୍ମ-ବିଶ୍ଳେଷଣ ଦ୍ଵାରା ଅଧିକ ଅଗ୍ରସର ହେବାର ମାଧ୍ୟମ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଗଲା । ସେଥିପାଇଁ ଯୁବ ଲେଖକ ସମ୍ବେଳନର ପ୍ରଥମ କର୍ମକଣ୍ଠୀ ଆଉ ତତ୍କାଳୀନ ଗୋଷ୍ଠୀ ସାହିତ୍ୟିକ ମାନଙ୍କର ଯଥା -- ଗୋଦାବରୀର ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ, ରବିବାସନ୍ତର ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ (ଯୁଗ ଓ କଟକ) ପୁଷ୍ପରେ ସାହିତ୍ୟ ପରିଷଦ ଆଦିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏହା ସମୁଦ୍ରାହିତ ହୋଇ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କଲା । ପ୍ରଥମ ଆଉ ଦ୍ଵିତୀୟ ଯୁବ ଲେଖକ ସମ୍ବେଳନ ଯେଉଁ ରୁଚୁଛୁପୁଣି ଭୂମିକା ସୃଷ୍ଟି କଲା -- ତାହା ନିଷ୍ପତି ଯାଦବୀକ ବୋଲି ମୋର ମନେହୁଏ । ଏହାଦ୍ଵାରା ଏକ ନୂତନ ଉତ୍ସାହ-ନୂତନ ଅହଂବୋଧ, ପରମ୍ପରାକୁ ସ୍ଵୀକାର କରି ନୂତନ ଏକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ରଚନା କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଆଦି ମିଳିଲା । ହିମଶଃ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଏହାର ପ୍ରତିଧ୍ଵନି ସୃଷ୍ଟି ହେଲା — ବାଗଲାର ପ୍ରବୋଧ ସାନ୍ୟାଲ, ଶ୍ରୀଶଙ୍କର, ବୁଦ୍ଧଦେବ ବସୁ, ସୁନଲ ଗଂଗା-ପାଧ୍ୟାୟ ତରୁଣ ସାନ୍ୟାଲ ଦିଗମ୍ବର ହୋଷ୍ଟର ଲେଖକ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ସୁପ୍ରଭାସ୍ୟ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କର ସମକାଳୀନ ସାହିତ୍ୟ ଉପରେ

କାହିଁକି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋଚନା ଯୁବ ପ୍ରାଣରେ ଅଭୁତ ଭାବବେଶ ଓ
 ଭାବବେଶ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଯୁବ ସାହିତ୍ୟିକ ଅଧିକ ସାମାଜିକ ପାଠକ
 ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଯୁବ ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ
 ପ୍ରକାଶନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା, ପୁସ୍ତକାଗାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା,
 ଅନୁବାଦ କରିବା, ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଆଲୋଚନା କରିବା ଓ
 ସାହିତ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରିବା — ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ
 ଦିଗରେ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ସାହିତ୍ୟ ସମାବୃତ ଟ ୫ ୫ — କାର୍ଯ୍ୟ
 ଅନେକ କରିବା ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖିଲା । ଶ୍ରୀମତୀ ଅଶ୍ରୀମତୀ ଭବନେଇ
 ଚିତ୍ତ ସଫର୍ଷ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ପୁରାତନ ରକ୍ଷଣଶୀଳର ସୁଦୃଢ଼
 ଜିଜ୍ଞାସାକୁ ତରଳାଇବାର ମଉଳବ୍ରେ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ଚେଷ୍ଟା କଲା ।
 କାରଣ ଯେଉଁ ସମାଜରେ ଏ ପ୍ରକାର ଅଳଂଧ୍ର, ଅଧିକାର
 ଅତ୍ୟାଚାର, ନିରାପଣ, ଧନ ଜୀବନର ସୁଖ ଲାଗି ବ୍ୟାକୁଳ ପ୍ରୀତି
 ଦେଖା ଦେଲା ନାହିଁ — ସେ ସମାଜରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକ
 ମନରେ ବିଦ୍ରୋହ ସୃଷ୍ଟି କଲା । କାରଣ ସାହିତ୍ୟ କାହାର ହାତ
 ବାରିସୀ ନୁହେଁ କି ବୌଦ୍ଧିକ ବିଳାସର ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଗାଲି ମାଣ୍ଡିତ
 ଅନୁକରଣ ଅନୁସରଣ ନୁହେଁ, ତାର ନିଜସ୍ବ କିଛି ଅଛି ଯାହା
 ଭୁଲିଯାଇ ହେବ ନାହିଁ ବା ଅବହେଳା କରି ହେବ ନାହିଁ । ଶ୍ବେତ
 ଦଶକଟି ଏପରି ଏକ ଆଲୋଚନର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ପାଇଁ ଦାୟୀ ହୋଇ
 ଉଠିଲା । ଏଇଠୁ ସମ୍ଭବତଃ ମୁକ୍ତି ସନ୍ଧ୍ୟା ସିଧା ସଳଖ ଭାବେ
 ଆମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ କଲା ।

ଯା' ହେଉ ଯେଉଁ ପ୍ରଣତ ଲାଗି ଗୋଷ୍ଠୀ ଚେତନାର
 ସମନ୍ବୟ ଆଶା କରା ଯାଉଛି ସେଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ସଫ
 ସଫଦ ଦଳ ସମିତି ଏ ସବୁର ଆବଶ୍ୟକତା କେତେଦୂର । ଯେଉଁ

ସଦସ୍ୟୁ ହେଲା — ସେସବୁ କଣ ପ୍ରଭୁର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରାଗଲା, ନା ଏବର ମୁଖରେ ପ୍ରଭୁ ସଦର ସମସ୍ତ ଧର୍ମ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ନୂଆକଥା ହେଲା — ପରସ୍ପର ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିରେ ସମସ୍ତର ଆଶିବା — । ପହି ଏବର ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଏହା ନୂତନ ଚାହେଲେ ପ୍ରବ୍ରାସରେ ମଧ୍ୟ ଏଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଣ ନଥିଲା । ତେବେ ପୁର ବିଶେଷର କଣ — ଆଦର୍ଶ କ’ଣ । “ଆମେ ନବ ଚେତନାର ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ନାକାଶ — ବାହକ ନୋହୁ । ସମାଜକୁ ପୁଣି ପରମ୍ପରାର ପାରଦରେ ବଦା ରଖିବା ଅର୍ଥ ସମାଜକୁ ପୁଣି ମୁକ୍ତ କରି ଗଢି ତୋଳିବା — ଗତିଶୀଳତାର ସୂକ୍ଷ୍ମ ସତ୍ୟ ଉପରେ ସମାଜର ଅଭିଭୂତି । ପରମ୍ପରା ଶ୍ରୀ ପରମ୍ପରା ଗଢିବା ଆମେ ଜାଣୁନା — ସତ୍ୟ ପାଇଁ ଅନବରତ ସଂଗ୍ରାମ ଲକ୍ଷରେ ଆମର ଗତି” ।

ଏଇ ସୁବଗୋଷ୍ଠୀ ଜାଣେ, ସାମାଜିକ ଅସ୍ଥିରତା ମଣିଷର ପୁର ଲୁଟି ନେଇଛି — ଅର୍ଥନୈତିକ ସମାପ୍ୟା ମାନସିକ ପ୍ରସ୍ତରତା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି — ରାଜନୈତିକ ବଦଳିତା ଗଣ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଟିକକ ଶେଷି ନେଉଛି । ମଣିଷର ଦେହ ରକ୍ତସ୍ନାନ ଶ୍ୱେତ ଦିଶୁଛି ଠିକ୍ ପଦ୍ମେ ଧୁଳା କାଗଜ ପରି । ଯେଉଁମାନେ ଏ ପ୍ରକାର ମଲା ବା ପରୁ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି — ସେମାନେ କେବେ ସୁବ ଗୋଷ୍ଠୀର ମାନସ ଚେତନା ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଚେତନାର ଉଦ୍ୟମ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସମନ୍ୱୟର ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସେରୁ ବୋଲି ମନେ ହେଲା ।

ପ୍ରଗତିଶୀଳ ବୋଲୁଥିବା ଏଇ ସୁବଗୋଷ୍ଠୀ ଧୂସ, ରକ୍ତ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ହରି, ଗୁଳୁଗୁଳା, ଲଲ, ବ୍ରଜମୁଷ୍ଟି, ଲୌହ, ସବୁଜ, ବୃଦ୍ଧ ଆଦି ଦେହ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗରେ ରୁଗ୍ଧ ମାନସିକ

ଯନ୍ତ୍ରାଂଶୁର ଶାସ୍ତ୍ର ସୂକ୍ଷ୍ମ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ — ସେଥିପାଇଁ
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି — ଆନୁରକ୍ତା ଗଣା ଲାଗି ସବେଦନୀଳତା
 ଓ ଆବେଗ ପ୍ରବଣତା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ନହେଲେ — ଆତ୍ମ-
 ନିବାସନ ଜ୍ଞାନରେ ଜର୍ଜରିତ ବ୍ୟକ୍ତି କେବେ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ
 ବି ସମତାଳ ଦେଇ ନପାରେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏହାକୁ ସବଦ୍ଧର
 ସାହିତ୍ୟ କହି ହେବ କାରଣ ଆଜି ସବଦ୍ଧର ଶ୍ରେଣୀରେ ସାମିଲ
 ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ଜନତା ତାର ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆଶା
 କରୁଛି — ଯେଉଁ ଅଧିକାର ଭିତରେ ରହିଛି ତାର ସମସ୍ତ ସୁଖ
 ସୌଭାଗ୍ୟର ଆଶା — ଭରସା । ତେବେ ଏ ଦେଶର ମାଟି ପଣି
 ପବନ ଲୁହ ଲୁହ ଲୁହା ଭିତରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ପ୍ରଗତି ଚିନ୍ତା ଆନୁ-
 ରକ୍ତା ସହ ହୋଇ ପାରୁନି । କାରଣ ହେଉଛି — ଅର୍ଥନୈତିକ
 ଅନଗ୍ରସରତା । ସେଥିପାଇଁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ହେଉଛନ୍ତି ବିଦ୍ରୋହୀ ଗୋଷ୍ଠୀ
 ବିଗମର ଗୋଷ୍ଠୀ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ଗୋଷ୍ଠୀ, କିନ୍ତୁ ଆମେରିକା ପ୍ରାନ୍ତ
 ଇଂଲଣ୍ଡରେ କଟନର ଗୋଷ୍ଠୀ, କଟ୍‌ଅପ ଗୋଷ୍ଠୀ ହୁଇଛନ୍ତି
 ଗୋଷ୍ଠୀକର ଆନୁରକ୍ତକ ବିପ୍ଳବର ପ୍ରସାରରୁ ଶରତର ଏଇ
 ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଜି ଚେତନା ସମୃଦ୍ଧ । ଏଣୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ସାହିତ୍ୟର ମୌଳିକ
 ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ନିଜକୁ ଜାଣୁ ଭାବରେ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିବା ।
 ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଗୋଷ୍ଠୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧାରା ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ
 ଓଡ଼ିଆ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ମଣିଷ ଜୀବନର ପ୍ରବାହରେ ଐତିହାସିକ
 ସତ୍ୟର ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ପ୍ରଭାବ ଉପଲବ୍ଧ କରିଛି । ସେଥିପାଇଁ ସେ
 ପ୍ରଜାପତି, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଅଗ୍ରଦୂତ ଅଗ୍ରଗାମୀ ଅଖିଳପତି, ମୁକ୍ତିର ସ୍ୱର
 ବଦ୍ଧନ କରି ଅନାମ ଅବୁଝା ନକ୍ଷତ୍ର ଉଦୟ ବିଦ୍ରୋହୀ ଗୋଷ୍ଠୀର
 ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ ଶକ୍ତି ଦଶକରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ସାହିତ୍ୟିକ ରୂପ
 ଚେତନାର ଜଟିଳତା ଦୁର୍ବୋଧତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏ କାଳରେ ମଧ୍ୟ

ବିପ୍ଳବ ଚାଲୁ ରହିଥିଲା, ମାତ୍ର ମିଆଁସି ଯୁ ଆଦିବ୍ୟକ୍ତି ବା ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ଲାଗି ଯୁବ ଚିତ୍ତରେ ଏକ ଉଦ୍ୟମ ମଧ୍ୟ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶର ସୁଯୋଗ ଖୋଜୁଥିଲା । ଆଜିର ଓଡ଼ିଆ କବିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ଏକ ପ୍ରକଣ୍ଠ ଚୈତାଳିକ ଘୁଣ୍ଟି ଦେଖା ଦେଇଥିଲା — ତାହା ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ବୌଦ୍ଧିକରଣ — ଯାହାର ପରମ୍ପରା ସମୃଦ୍ଧ ମାତ୍ର ଏଇ ପ୍ରଗତିଶୀଳ କବିତାର ସାଂଘାତିକ କ୍ଷେତ୍ର ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ ସମାଜରେ ଦୃଷ୍ଟି ଯାଉଥିବା ଦୃଷ୍ଟିଶାଳୁ ନେଇ ଆନ୍ତରିକତା ସହ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରୁଛ — ତାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥା । ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ଧର୍ମରେ ବୁଦ୍ଧ ବିଦ୍ରୋହୀ । ସେ ଚାହେଁ ଆପଣାର ରକ୍ତରେ ସବୁଜ ମାଟି ଆଉ ନୀଳ ଆକାଶ ବୁକୁରେ ଆପଣାର ଦୁଃଖକୁ ଚିତ୍ର ଲେଖିବ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଚାହେଁ —

କାମ୍ ଦୁହେଁ ମୁଁ ମୋ ଗାଲି ଆଙ୍କିବା କାଗଜରେ ଛବି
ରାଜତରୁଙ୍କର କଣ୍ଠର ପ୍ରତିଧ୍ବନିର ଜବାବ —

ମୋତେ ଦିଅ ରକ୍ତର ସିରିଂଜ ଏକ
ନିଆଁ ପକା କେଇ ଇଞ୍ଚି କୁଣ୍ଡ
ସ୍ବେଦେ ଗନ୍ଧା ଲୁହାର କରୁଣ
ଅସଭ୍ୟ ଏ ସହରର
ବ୍ୟବହେଦ ଶବେ
ଆଙ୍କିବି ମୁଁ ତୁମ ପଂଶୁ ଛବି
ନାମ ମୋର ଅବଧୂତ କବି । (ଅଗ୍ନି ଶର୍ମା).

ଯେତେବେଳେ କବି ରବିସିଂହ, କଂଠରୁ ବିଦ୍ରୋହର
ଇସ୍ତାହାର ପ୍ରକାଶ ପାଏ —

ଧରଣୀର ମୁହିଁ ଶ୍ଵାସଣ ଗୋଟାଏ ଶକ୍ତି
ମାନବବାଦର ଉଗ୍ର ବିଜୟ ବାନା

ଅବା ସେ ଗଣ ଜନତାର ଅବହେଳିତ ପ୍ରୀତିତ ଚିତ୍ତରେ
ଚିତ୍ତକୁ ମିଶାଇ ସୃଷ୍ଟିର ଧ୍ଵଂସ କାମନା କରିଛନ୍ତି ଓ ଧ୍ଵଂସଦ୍ଵାରା
ନୂତନ ସୃଷ୍ଟିର ଆଶା ମଧ୍ୟ ବାଧୁଛନ୍ତି — ସେତେବେଳେ ସେ
ପ୍ରଳୟ-ରୂପ-ସମ୍ଭାବନା ଘୋଷଣାରେ ସ୍ଵାଗତ ଜଣାଇଛନ୍ତି ।

ତଥାପି ମୁଁ ବଜାଇବି ପ୍ରଳୟର ଟମକ
ଆଖିବରେ ଧ୍ଵଂସର ଟମକ
ଅଛ ଯେତେ ବଜାତ
ସାରିବରେ ଇଚ୍ଛତ

ନାଲ ଆଖି ଧମକ
ଧ୍ଵଂସର ବିନା କାହିଁ
ସୃଷ୍ଟିର ସମ୍ଭବ ।

ଯୁଗ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ସ୍ଵପ୍ନ ଚିତ୍ତ ତଥା ଆଗାମୀ ଯୁବ-ପ୍ରାଣରେ
ବିଦ୍ରୋହ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ରାଜତରୁଣଙ୍କ ବିଷ୍ଣୁବ୍ୟ ଶ୍ଵାସରେ—
ସଦେ ।

ତେଜରେ ଶ୍ରମିକ ଉଦ୍ଧ
ଗାଅ ସବୁ ଆଜି ବିଶ୍ଵର ଯେତେ,
ପ୍ରୀତିତ ପ୍ରାଣର ଜୟ ।

ସମ୍ଭବତଃ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ କ୍ଷିଦ୍ରୋହ ଆଡ଼କୁ ଚଳିବା ଅସ୍ଵାଭାବିକ
ନୁହେଁ । ଡଃ ମହତାବଙ୍କର ପ୍ରବନ୍ଧ “ପ୍ରଗତି ଓ ଅଧିକାର” ଓ

ହରିହର ମିଶ୍ରଙ୍କର ନୂତନ ଗଳ୍ପ ନୂତନ ସ୍ୱର (ସମାବେଶ) ଆମ୍ଭ ନିବାସନ ଧର୍ମ ଓ ଦେବତା ସୀତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କର ପ୍ରବନ୍ଧମାନଙ୍କରେ ଏ ଚେତନାର ଦିବ୍ୟରସ ଦେଖାଯାଏ — ଏଠାରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜ୍ୱଳନ ହେଉଛି ଡାବୁ — ମନମୋହନ ମିଶ୍ରଙ୍କର ବିଦ୍ରୋହୀ ସଂଗୀତ ଗୁଡ଼ିକ ଅନନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର କେତେକ କବିତାର ସେଇ ସ୍ୱର ବାସ୍ତବିକ ଏଇ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ଚେତନାର ନିମନ୍ତ ଅର୍ଦ୍ଧଦୃଶ୍ୟ ଛବିସାବେ ଦେଖାଯାଏ ଆଜି ଶୀକାର ଗଳ୍ପରେ ଭଗବତାଚରଣ ବର୍ମା । ମାର୍କସଧର୍ମୀ ପ୍ରସ୍ତର ଧର୍ମୀ କହି ଉଠାଇ ଦେବାର ଏ ବେଳ ନୁହେଁ — ବରଂ ଡାବୁ ଆମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ନିଷ୍ପତି ସ୍ୱାଗତ ଯୋଗ୍ୟ ସମୟ ସେ ଆସିଛି । ସମ୍ଭବତଃ ଏହା ହେଉଛି ଏକ ଉଦ୍‌ବୋଧନା — ଅବଶ୍ୟ ବୁଦ୍ଧି ରଥକ ଶ୍ରୀକ୍ଷାରେ ଆଜି ପାଦଶେଷ ପ୍ରୀତି ଉତ୍ସବ କାହିଁରେ — ନୈରାଶ ସଙ୍କେତ ରହିଥିବା ଭଳି ନୁହେଁ ଏହା ଏକ ଉଦ୍‌ବୋଧନା ଯାହା ଆମର ଅନ୍ତ ବିପ୍ଳବର ଆନ୍ତରିକ ସ୍ୱର — ଧରିସୀର କାତର ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣି ଦେବତାମାନେ ଏକ ମଣିଷ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି — ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଦେଇ ତାକୁ ଆଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଜଳି ଦେଇଛନ୍ତି ଯାହାର ବଦନା ଆଜି ଗୁ ଛୁଇଁପାରୁଣି —

ଦେବତାଏ କଲେ ଶଙ୍ଖ ଧ୍ୱନୀ

ଅସୁରେ ପିଟିଲେ ଡକା

ହିମାଦ୍ରର ପ୍ରସ୍ତମୟ ଔଷଧ ଆଲୋକେ

କରତ କରଣ କଲେ ଗୁହାରେ ନର୍ତ୍ତନ

ସବହର ମଣିଷର ହେଲ ହେଲ ଆଜି

ଆରମ୍ଭ କି ଧରରେ ପାଦଶ ।

(‘ନାଗଭୂଷଣ’ ଝଙ୍କାର)

ସମଗ୍ର କବିତାରେ ଏ ପୁରର ମନ୍ଦ୍ରସ୍ତ୍ର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଆଜିର ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ସେ କବିତାରୁ ମଣିଷ ପ୍ରତି ମଣିଷର ଆତ୍ମିକ ସଂଯୋଗ ଓ ସହାନୁଭୂତିର ନିବିଡ଼ ସ୍ପର୍ଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିହେବ । ସମାଜକୁ ସଚେତନ ଓ ସଂଗ୍ରାମଶୀଳ କରିବାକୁ ଇନ୍ଦନ ଯୋଗାଇଛି । ଫଳରେ ଚେତନ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏଇ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଏ ବର୍ତ୍ତମାନର ବାଣୀକୁ ଆପଣାର କରିବାରେ ଦେଶା ଯାନ୍ତି । ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ଅବଧୂତ ଗୋଷ୍ଠୀ । ଆକାଶକୁ ଶିଳ୍ପଗତ ଭାବେ ଆନ୍ତରିକତା ନେଇ ଦେଖୁଛି କିପରି ବର୍ଷାବାଦଲ ଧୂଆଁ ଧୁଳିରେ ପରିଣତ ହେଉଛି । ଶିଶୁ ପଢ଼ା ଛାଡ଼ି ପିଲୁଟରେ “ବ୍ରେକ କରୁଛି” ଲେଖୁଛି, ସେ ଉପହାର ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛି “ଉକ୍ତ ପଦଟିଏ

ଯାହା ନିତି ପୁଟେ ତରାଇ କଂଗଲଠାରୁ

କୋରୁପୁଟ ବନେ

ଶ୍ରୀକାକୁଲମେ

ଦୂର ତ୍ରୟେନ୍ଦ୍ରମେ (ଅଗ୍ନି ଶର୍ମା)

କାରଣ ଆକାଶ ପକ୍ଷୀକୁ ଡେଣା ଦେଉଛି — ସାଗର ମାଛକୁ କାତି ଦେଉଛି ଯାହା ଫଳରେ ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ୁଛି — ମାଛ ପଡ଼ୁଛି । ଆଉ ମାଟି ତାର ଧୀବରକୁ ଦେଇପାରେ ନାହିଁ ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ ମୁଠେ ଭାତ ବସ୍ତ୍ର ରହିବାକୁ” ।

ଗଣ ଜୀବନର ମୁକ୍ତାୟନ ସଫର୍କରେ ସଚେତନ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ସମାଜରେ ଦେଶରେ ପୃଥ୍ବୀରେ ଘଟୁଥିବା ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରଗତିକୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇବା ଓ ସେହି ଭାବରେ ଆପଣାର ସ୍ବାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆଣିବା ଲାଗି ଅଗ୍ରଗାମୀ । ସମାଜ ମଧ୍ୟରେ ଗଣ ଭିତରେ ଆଇ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆତ୍ମ ନିବାସନ

କ୍ୱାଳାରେ, ଛଟପଟ ହେବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ 'ଅବଧୂତ
ଗୋଷ୍ଠୀ ନୂତନ ଏକ ଅଧ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ସମ୍ଭାଷଣ ଭାବରେ
ଗାଉଛି —

ଉଦାମ ପ୍ରେରଣା ଧରି ମୋ ବସନ୍ତରଂଗକାର ପଣ

ଆସନ୍ତେ ଆକିବା ଏଇ ମଣିଷର ମଣିଷକୁ

ଡାକ ଦେଇ ଅହେଗଣ ରଣ

• (ଅଗିଳପତି)

ଓଡ଼ିଆ କବିତାର ସାଂପ୍ରତିକ ସ୍ୱର

ସଦାଶିବ ଦାଶ

୧୯୪୭ ପରର ଓଡ଼ିଆ କବିତାକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପରି-
ପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଆଧୁନିକ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରେ । ସଦୃଶ ଏହା
କାଳକ୍ରମିକ ତଥାପି ତତ୍ପୂର୍ବରୁ ରାଧାନାଥ ଶୈଳୀର ମୂଳଦୁଆ
ଉପରେ, ସତ୍ୟବାଦୀ, ଓ ସବୁଜ ଯୁଗର ପ୍ରବାହ ବହି ସାରିଥିଲା ।
କିନ୍ତୁ ୧୯୪୭ ପରର ଆଧୁନିକତା ସାଂପ୍ରତିକ ସ୍ୱରର ମୂଳପିଣ୍ଡ
ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ କବିତାର ଶୈଳୀ, ଧାର,
ଆଂଶିକ, ପ୍ରଜ୍ଞାକ, ରୂପକଳ୍ପ, ପ୍ରଜ୍ଞା ଓ ପ୍ରୟୋଗର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ
ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପକ । କବିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସତ
ରାଜତରାସୁକ ଅତ୍ୟାଧୁନିକତାର ଆବାହକ । ରାଧାନାଥଙ୍କ
ଦରବାରର, ସତବାବୁଙ୍କ କବିତା ୧୯୫୨; ଗୁରୁପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତିଙ୍କ
ସମୁଦ୍ର ସ୍ନାନ, ସିତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଘାନ୍ତି ଓ ଦୁଧି, ବା
ରମାକାନ୍ତ ରଥଙ୍କ ‘ସଦଗ୍ୟ ମୁଗୁମ୍ବା’ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ
ଦର୍ଶନର ବିକସ୍ତ ଉତ୍ସବ । ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନ ଭିତରକୁ ଏଇମାନେ
କ୍ରମେ ଟାଣି ଆଣିଲେ ଯୁବେଶୀୟ ଚିନ୍ତାର ପ୍ରଭାବ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ଓଡ଼ିଶାରେ କିନ୍ତୁ ନେଲେ ଅଧ୍ୟାପକ, ସରକାରୀ ଅମଲ୍
ଗୋଷ୍ଠୀରୁ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସାହିତ୍ୟିକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଆଧୁନିକ
ଚିନ୍ତା କ୍ରମେ ଅତ୍ୟାଧୁନିକତାର ମୋହର ଲଗାଇଲା । ଭବିଷ୍ୟତର
ଯାହା ପଥରେ ଆଗାମୀ ମଣିଷ ସମାଜ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନରଖି ଲକ୍ଷ୍ୟଜ୍ଞାନ
ପଥୁଣୀର ଭୂମିକା କ୍ରମେ ପୁଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା । ବିଶ୍ୱର ସାଂପ୍ରତିକ

କବିତାରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରିତି ସମୟର ଜଳବାୟୁ ଦ୍ଵାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ
 ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ । ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ କବିତାର ଚେତନା
 ପ୍ରବାହରେ ଅଫଲଗ୍ନ ଜଟିଳତା, ଅବସ୍ଥା ଚିନ୍ତା, କବିତାର
 ଗଳ୍ପରେ କରେ । ଏହାର ବାହକ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଠାରୁ ୨୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତର
 ସେଇ ଆଧୁନିକ ବୋଲୁଥିବା କବିକୁଳ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଜୀବନର
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାଗକୁ ସାଫ୍ତନି ଶିଖିବାର କବି ଦେଖିବାର ପ୍ରୟାସ
 ନେଇ ସାମଗ୍ରିକ ଚିନ୍ତା ଦେବାପାଇଁ ସକଳୁଷେ । କିନ୍ତୁ ସ୍ଵୟଂ ସଫୁର୍ଣ୍ଣ
 ନୁହନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ଏଇ ଆଧୁନିକତାର ସ୍ଵରର କବିତା ଝରଣା
 ନୁହେଁ ବରଂ ପ୍ରୟୋଗ ବୃତ୍ତିର ବ୍ୟବହାରରେ ଆବଦ୍ଧ ଏକ
 ବର୍ଣ୍ଣାବଦ୍ଧ ସରୋବର । ଷଷ୍ଠ ଦଶନ୍ଧି ପରର କବିତାରେ ତରୁଣ-
 ମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ସାହିତ୍ୟର ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରଗଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ ।
 ଓଡ଼ିଆ କବିତା ସଂଖ୍ୟାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ । କିନ୍ତୁ
 କବିତା ଏମାନଙ୍କ କଲମରେ କେବଳ କଳା ହୋଇନାହିଁ ।
 ବିକାଶର କାଳାନ୍ତରରେ, ପ୍ରିତି, ବିଳୟ, ସ୍ଵପ୍ନ ଓ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ସବୁକୁ
 ନେଇ ଉଲ୍ଲଗ୍ନ ଆତ୍ମର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିର ସ୍ଵର ଓ ଆବାଜରେ
 ପରିଣତ ହୋଇଛି । କବି ଶ୍ରୀ ପ୍ରାଣୀ ନହୋଇ ପ୍ରୟୋଗବାଦୀ ।
 ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ସମୟର ମଧୁମୟ ବିଶ୍ଵ, ତା ପାଇଁ ରୁଷ, ଧୂସର
 ପ୍ରାଣରେ ରୂପାନ୍ତରିତ । ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାନ୍ତରୁ
 ପ୍ରୟୋଗୀ ଚିନ୍ତାର ସମ୍ମିଳିତ କୋରସ ଷଷ୍ଠ ଦଶକ ପରେ
 ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ରମାକାନ୍ତ ରଥ, ସିତାକାନ୍ତ
 ମହାପାତ୍ର, ଗୁରୁପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି, ଭାନୁଜୀବିଠି, ଦେବଦାସ ଶ୍ରେଷ୍ଠବୟ,
 ହରିପ୍ରସାଦ ଦାସ, ଶୁକେନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଦାସ, ନୃସିଂହକୁମାର ରଥ,
 ଚଣ୍ଡି ଚରଣ କରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉଲ୍ଲସ ଥମାସ, ବା ଏଲ୍‌ଏନ୍ ଶ୍ରୀନିଧିବର୍ମାଙ୍କ
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥିଲା ବେଳେ ଗୁଜନାଥ ରଥ, ରବିସିଂ, ମନମୋହନ

ମିଶ୍ର, ଅନନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଦ୍ରୋହୀ ବକ୍ତୃ କଣ୍ଠରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ।

୪୭ ପରଠୁ ଷାଠିଏ ଯାଏ ଓଡ଼ିଆ କବିତାର ମୂଳସୁଆରେ ଯେଉଁମାନେ ଥିଲେ ହୁଏତ ଷାଠିଏ ପରେ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଝିଲିର ସ୍ଵାକ୍ଷର ଦେଲେ ସଚ୍ଚିଦ୍ରତ୍ନଚରଣ, ଅନନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଜ୍ଞାନନ୍ଦ ବର୍ମା, ବ୍ରଜନାଥରଥ, ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ବେହେରା ଇତ୍ୟାଦି । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଶିଉଡ଼ିଚରଣ ଏ ସମସ୍ତଙ୍କଠୁ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ । ତାଙ୍କ କବିତାର ଧାରା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଚିନ୍ତାକୁ ନେଇ ଗଢ଼ାଣି ଉଠାଣି ଦେଇ ବହି ଆସିଛି । ତାଙ୍କର ଧାରା କେତେବେଳେ ପଶ୍ଚିମ ଚିନ୍ତାର ପ୍ରଜାକବାଦ ଆଡ଼କୁତ କେତେବେଳେ ସ୍ଥାନ ଜନତାର ହା ହୁତାଶମୟ ଜୀବନଧାରା ଆଡ଼କୁ । ଷାଠିଏ ପରର ତରୁଣ ମନରେ ଅଂଶୀକାର ଯେତେ ନଥିଲା ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହା-ହୁତାଶମୟତାର ଚିହ୍ନିତ ପ୍ରକାଶ । ନିଜର ଜୀବନଧାରା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶୈଳୀର ଅସଥା ଦକ୍ଷାଟୋପ ଦେଇ ନିଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ପ୍ରତିବାଦ । କିନ୍ତୁ ଉପମାନେ କ'ଣ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ତାହା ନିର୍ମଳ ଶ୍ରାବେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ପାରିଲାନି, ସତେ ଯେପରି ଏଇ ପ୍ରୟୋଗବାଦୀ, ପ୍ରଜାକବାଦର ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନାକର ଅସମର୍ପିତ ନିଷ୍ଠାର ପ୍ରତିନିଧି । ସାରା ବିଶ୍ଵର କବିମତ କମିଟ୍‌ମେଣ୍ଟକୁ ଲେଖାର ମାର୍ଗ ରୂପେ ବରଣ କରୁଥିଲା ବେଳେ, ବିଶ୍ଵର ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା କମିଟ୍‌ମେଣ୍ଟ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଗୌଣ କରି ଓଡ଼ିଶାର ଷଷ୍ଠ ଦଶକ ପର'ର କବିମାନେ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥା କହିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ । ତେଣୁ ସଫଳତାର ନିମ୍ନତମ ସୋପାନ ଅତିକ୍ରମ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । କବିତା ଏଠି ଧାରକର ଫର୍ମୁଲ୍ ପକାଇବାର ଗଣିତ କଷ୍ଟରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା ।

କବିତାରେ ବୈରସ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗବୃତ୍ତି, ଅନ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତାର ବୃତ୍ତି, ଜାଣିନର ମୁଖକୁ ଆପେକ୍ଷିକ ଜାଣି, ଜଗତରେ ଜୀବନର ମୁଖକୁ ବିସର୍ଜିବାର ପ୍ରମାଦ ସାଂପ୍ରତିକ ସ୍ଵରର ଏକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟରେ ପରିଚିତ ହୋଇଛି । ଓଡ଼ିଶାର କବିତା କୁଞ୍ଜରେ ବହୁସାଗର ସାହିତ୍ୟର ବିଶେଷ କରି ଇଂରେଜୀ ସାଆନ୍ତିଆ ଦର୍ଶନର ପ୍ରଭାବ ଯଥେଷ୍ଟ ପଡ଼ିଛି । କଳା ସାହେବ କାଇଦା ବେଣ୍ଟ ଆଡ଼ାଟା ଜମାଇଛି ଆମର ସରକାରୀ କଳ ଭିତରର ଉଚ୍ଚ ଆସନରେ ଥିବା କବିକୁଳଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ । ସାଆନ୍ତିଆ ଦଂତର ଅଳଙ୍କାର ଲଗା ମନ ଭିତରେ ନିଜକୁ ସଂକୁଚିତ କରି ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶର ବିଡ଼ମ୍ବନାରେ ବିଡ଼ମ୍ବିତ କରାଯାଇଛି ବର୍ତ୍ତମାନର ସାହିତ୍ୟିକ ଧାରାକୁ । ‘ବୌଦ୍ଧିକତା’ର ଅମପା ଫାଣୀ କାଠରେ ବୁଢ଼ାଇ ଦିଆ ଯାଇଛି ବର୍ତ୍ତମାନର କବିତାକୁ । ଓଡ଼ିଆ କବିତାରେ ବାହାର ପଦ୍ଧତର ମୌସୁମୀ ଯେଉଁମାନେ ବୁଢ଼ାଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ମୂର୍ଖତା ରମାକାନ୍ତ ରଥ, ଗୁରୁପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି, ଭାନୁଜୀରାଓ, ସୀତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର, ବିନୋଦ ନାୟକ, ବେଣୁଧର ରାଉତ, ପ୍ରହରାଜ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ନନ୍ଦ, ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମହାନ୍ତି, କମଳାକାନ୍ତ ଲେଙ୍କା, ପ୍ରସନ୍ନକୁମାର ମିଶ୍ର, ସୌଭାଗ୍ୟ ମିଶ୍ର, ହରପ୍ରସାଦ ଦାସ, ଦିଲ୍ଲୀପ ଦାସ, କୈଳାଶ ଲେଙ୍କା, ବ୍ରହ୍ମୋସୀ ମହାନ୍ତି, ଗାପକ ମିଶ୍ର, ନୃସିଂହକୁମାର ରଥ, ପରେଶ ରାଉତ, ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ନାରାୟଣବର୍ମା, ମୁରାଣିମୋହନ ରାୟ, ଦୁର୍ଗାଚରଣ ପରିଡ଼ା, ପ୍ରତିଭା ଶତପଥୀ, ହରିହର ମିଶ୍ର, ବଂଶୀଧର ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ରବୀନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, ସାନନ୍ଦଦାସ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଧନୁ ଶର୍ମା, ଦେବଦାସ ଗ୍ରେଟ୍ଟରସ୍, ସୌରାବ ବାହକ, ରାମକୁମାର ଅଗ୍ରୱାଲ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ଆଲୋଚନା ଭିତରକୁ ଅଣା ଯାଇପାରେ । କବିତା ଏମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅଣନିଶ୍ଵାସୀ

ହୋଇଛି । ସମାଜ ମାନସକୁ ବିଚ୍ଛାନ୍ତ କରି କବିତାକୁ ଜନମାନସ-
 ଠାରୁ ଦୂରେଇ ନେଇଛି ‘ଅଧିକାର’ ରୂପୀ ଚନ୍ଦ୍ର ବୈକୁଣ୍ଠ ।
 ଅଧିକୃଷ୍ଟରେ ପଡ଼ିଯାଇଛି କବିତା । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତଧାରାର
 ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ପ୍ରୋକ୍ତ କବିଗୋଷ୍ଠୀ ଓଡ଼ିଆ କବିତାକୁ ‘ବ୍ୟକ୍ତିଗତ
 ଚେତନାର ଦଂଶନରେ ଅଧିକନ୍ତୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଦଂଶନ
 କରିଛନ୍ତି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନିର୍ଘଣ ଚେତନାର ଦେହଲୀରୁ ଉଠି ନପାରି
 ବ୍ୟକ୍ତିର ବିକଳାଂଗ ଆବେଗକୁ ମନର ରୁଷ ଚଉତରାରେ
 ବସାଇ ଦେଇ ମୋତେ ଗ୍ରହଣ କର...ମୋତେ ସ୍ୱୀକାର କର”
 ଚିତ୍କାରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ଏମାନଙ୍କ କବିତା । ସରକାରୀ
 କଲର ସମ୍ପର୍କାସ୍ପରେ ବଞ୍ଚି ହୋଇଥିବା ଏମାନଙ୍କର ଶାବନ
 ମୁକ୍ତିକାର୍ମୀ ଅନ୍ଧାର ଜନଗଣ ଆଗରେ ସାହିତ୍ୟକୁ ବୁଡ଼ିଆଣୀ
 ଜାଲରେ ପରିଣତ କରିଛି । ବୌଦ୍ଧିକତାର ସୁନଃ ସଂଘତକରଣ
 ଭିନ୍ନ ସଂଘତର ସୂଚନା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ସଚ୍ଚି ରଞ୍ଜିତରାୟଙ୍କ ପରେ
 ରମାକାନ୍ତ ରଥ ବା ଗୁରୁପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ପରର ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ
 ଦର୍ଶନର ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ତରୁଣମାନଙ୍କ କବିତା ସାଧାରଣ ପାଠକ
 ପାଖରେ ଶବ୍ଦ ସଜ୍ଜିତ ବାଗ୍ ଆଡ଼ମ୍ବରର ପ୍ରଦର୍ଶନ ବା ଆଧୁନିକ
 ରଂଗବୋଲା ଅବୁଝା କଳାକୃତି । କବିତା ସାଜିଛି ଗୋଟାଏ
 ଇମ୍ପ୍ରେସନ ... ସାହାର ଭୂମିକା ନାହିଁ ... ମେରୁଦଣ୍ଡ ନାହିଁ
 ପରପର ମୁକ୍ତଦୁଆ ନାହିଁ, ଅତି ମୈନର ଅସଂଘତ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ
 ଜ୍ୱଳନ, ଶୈଳୀସବସ୍ତ୍ର ପ୍ରକାଶ ଇଂଗୀ, ନିର୍ଘଣ ନିସହାୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ
 କବିତାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ କବିକୂଳ ପ୍ରୋକ୍ତ ଚେଷ୍ଟା
 କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କାବ୍ୟ ପୁରୁଷରେ, ନୂତନ ପ୍ରଜାତି, ରୂପକଳ୍ପ,
 ଓ ପ୍ରୟୋଗ କବିତାକୁ ସାଜ ଗଣିତରେ ପରିଣତ କରି ଦେଇଛି ।
 କବିତା ଯେ ସବୁଦିନେ ଓଡ଼ିଆଣୀ ହୋଇ ରହୁ ତାହା କେହି

ଶୁଦ୍ଧେ ନା...କଂକୁ କବିତା ଲିଖାରେ ପ୍ରଗତି ଆସୁ ନାହାନ୍ତି । ଶୁଦ୍ଧେ
 ଓଡ଼ିଆ ପାଠକ । କଂକୁ ଏମାନଙ୍କ ହାତର କବିତା ବର୍ଦ୍ଧିତ
 ବା ବିକାଶ ପିନ୍ଧିଲେ ପାଠକ ରୁଚିକୁ ଡଢ଼ିଆ କରାଗଲା ବୋଲି
 ଭାବିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଉଞ୍ଜ, ସାମନ୍ତ ସିଂହାରୀୟ ଯୁଗୀୟ ସାହିତ୍ୟିକତା
 ନାହିଁ ତାହା ନ ଆସିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଉଞ୍ଜ ସମୟର ଗଣେଶବନ୍ଧୁ ଥିଲେ
 ଶକ୍ତି ଧର୍ମୀ । ଉଚ୍ଚବୋଧ ଥିଲା ଦଳେ ଲୋକ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବସିବେ
 ଓ ଆଜ୍ଞାମାନେ ସମାଜରେ ଅବହେଳିତ ରହିବେ । ରଜନୀ
 ଶାସନର ସୌଖିନ ବିଳାସ ଥିଲା ସେ ସାହିତ୍ୟ । ତା ବୋଲି ଯେ
 ଆଜିର ସାହିତ୍ୟ ସରକାରୀ କଳରେ ଗୁମ୍ଫା ନୋଇଥିବା ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ-
 ମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କାମନାର କୁଦ୍ରୁକରେ ପରିଣତ
 ହେଉ ଏକଥା କେହି ଶୁଦ୍ଧେ ନି । ସେଇଥି ପାଇଁ ଏମାନଙ୍କ କବିତା
 ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିବାଦ । ଗ୍ରହଣ ନକରିବାକୁ ପାଠକମାନଙ୍କର
 ହେୟ ଭାବ । ସାଂସ ପରର ଯୁବେପୀୟ ଚନ୍ଦ୍ରାର କବି ମାନସରେ
 ଗଣେଶବନ୍ଧୁର ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ଏଣୁ ପାଠକ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରୁଛି
 କବିର ଅଂଗୀକାର କ'ଣ ଦେହସବ୍ୟ...ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂଳାପ
 ସେଥିରେ ପାଠକର କିଛି ନାହିଁ । ତେଣୁ ପାଠକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ
 ବ୍ୟାପକ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବ ବା କାହିଁକି ? ସେ ସାମନ୍ତ-
 ସିଂହାରୀୟ ବିଦଗ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି, ଉଞ୍ଜଙ୍କ ‘ବୈଦେଶ୍ୟ ବିଳାସ’
 ପଢ଼ି ବିନୋଦ ନାୟକଙ୍କ ‘ସଂସ୍କୃତ’ ଜ୍ଞାନକୁ ଜୟଦେବର
 ନୂତନ କବିତା ବା ରମାକାନ୍ତ ରଥଙ୍କ ‘ସଂସ୍କୃତ ମୃଗୟା’ ପଢ଼ିବ
 କାହିଁକି ? ପାଠକ କବିତାକୁ ଆଗରେ ରଖି ପଢ଼ିବ କବିକୁ
 ନୁହେଁ... ସେ ଶୁଦ୍ଧେ କବିତା...ଉଞ୍ଜ ବା ରମାକାନ୍ତ ରଥ ତା
 ଆଗରେ ଗୋଣ ।

ଓଡ଼ିଶାର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସ୍ୱର ନିଜ ପାଖରେ ଯେତେ ଆନ୍ତରିକ,
 ପାଠକ ପାଖରେ ସେତିକି ଅର୍ଥହୀନ । ଷଷ୍ଠ ଦଶକର ଉକ୍ତ ଯୌନ
 ଚେତନା; ଦେହ ସଙ୍ଗସ୍ୱଧାର । ଯେତେ ଉକ୍ତ ଚାହା ସମେ ସମେ
 ସେତେଭାବେ ଦୁର୍ବୋଧର ଗଳିତ ବ୍ୟାଧିରେ ସମୃଦ୍ଧ । ସଗଦାନନ୍ଦ
 ରାଜକବିଙ୍କ ‘ଦ୍ରୋପଦୀର ଶାନ୍ତି’ ବିନୋଦ ନାୟକଙ୍କ ସିଦ୍ଧସୂପ,
 ବ୍ରଜନାଥ ରଥଙ୍କ ‘ଅଥକୃଷ୍ଣସର୍ପକଥା’ ଧୀରକ ମିଶ୍ରଙ୍କ ‘ନିଜର
 ଛାଇରେ ଶାନ୍ତିର ନାଚ’ କୈଳାଶ ଲେଙ୍କା ‘ପ୍ରେମକଥା’
 ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଦାସ “ରାଜ୍ୟ ପରର ପ୍ରାର୍ଥନା” ଚଣ୍ଡୀଚରଣଙ୍କ
 ଠାରୁ “ସମଶା ବିଦାୟ”... ଓ ଅନାମ ଗୋଷ୍ଠୀର କବିତାରୁ ଏହି
 ବ୍ୟାଧିକ ମନର ଦେହବାଦ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ ଶବ୍ଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ବିଶେଷ କରି
 ଷଷ୍ଠ ଦଶକରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ପ୍ରୟୋଗୀୟ ଚିନ୍ତାଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ବୁଧ
 ଗୋଷ୍ଠୀ କବିତା ଜନମାନସକୁ ଅଧିକ ଅତିଷ୍ଠ କରେ । ଏମାନେ
 ଯୌନତତ୍ତ୍ୱର କାବ୍ୟକୁ ସଜା ଦେବାକୁ ଯାଇ ଅଶ୍ଳୀଳତାର ଗଳିତ
 ବ୍ୟାଧିରେ ସମାଜ ସର୍ବ ରହିତ, ଅନୁଭୂତିର ଶାଣିତ ପୂର୍ଣ୍ଣରେ
 ରସାଣିତ ନ ହୋଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଆନ୍ତରିକ ଉପଲବ୍ଧି, ବ୍ୟଧନ ମୁକ୍ତ
 ହେବାର ଉନ୍ମାଦନା ଭିତରୁ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସ୍ୱର ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
 ଚରଣ କବିଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱର ଉତ୍ତେଜନ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ତେଣୁ
 ବ୍ରଜନାଥ ରଥଙ୍କ ଶ୍ରୀକାବ୍ୟରେ “ତେଣୁ ଅଳ୍ପ ଆସ ବ୍ୟୁ... ନିର୍ବିକାରେ
 ଦେହ ମନ ନେଇ... ଆମେ ଆମ ଲୁଗା ଖୋଲି, ସେମାନଙ୍କ
 ନଗ୍ନତା ଡାକିବା ... ଦୃଢ଼ସ୍ୱର ମନୋରମ ଗପକୁ ଆକିବା” ।
 ୧୯୭୮ ରେ ଅକବିତା, (ସମ୍ବଲପୁରର) କେତେକ ସୁବକବିଙ୍କ
 ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇବାର ନିନ୍ଦାଦନା ଭିତରୁ ଜନ୍ମ ନେବା ପରେ ସ୍ୱର୍ଗର
 ‘ଅନାମ’ ଓ କୃତ୍ତବ୍ୟର ‘ଅବୁଝା’ ମାନେ ଅଶ୍ଳୀଳତା ଦୂର କରିବାକୁ
 ଯାଇ ଅଶ୍ଳୀଳତାର ପାପ ଫଳରେ ଗାଧୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସୁବକ

ଯୋଗୀ ଯୋଗ ସାଧନାର ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ‘ଭବଶୀ’ର
 ଲବଣ୍ୟ ଛଥମ କରି ଦେଖିଲେ ସ୍ଥଳନ ଆସିବା ପରି ଏମାନଙ୍କର
 କବିତାରେ ସ୍ଥଳନର ପ୍ରାଣ ପ୍ରାର୍ଥ୍ୟ ମିଳିଲା ବେଶୀ । ସେମାନଙ୍କର
 କୈଫିୟତ ଥିଲା “ସମାଜ ସ୍ଥଳିତ ତେଣୁ ଆମେ ତା ଘେନିପାରି
 ବାଧ୍ୟ” । ରମାକାନ୍ତ ରଥ ଇତ୍ୟାଦି ସରିଧାବୁଙ୍କ ପରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ
 ପୁରୋପାୟ ଚିନ୍ତାର ନୂଆ ସଂସ୍କରଣ ଆରମ୍ଭର ଚେଷ୍ଟାରେ
 ଥିଲେବେଳେ ଏମାନେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କଲେ । କବିତା
 ସରକାରୀ ଶାଳିତାପ ନିପୁଣିତ ବ୍ୟଗଳାରେ କିଛିଦିନ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ
 ହେବା ପରେ ଭାବିଥିଲା ଏମାନଙ୍କ ହାତରେ ହେବ ମୁକ୍ତିର
 କବିତା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିବାଦର ସ୍ୱରକୁ ରମାକାନ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀର
 କବିମାନେ ମାଡ଼ିମକରି ଆଗେଇ ଚାଲିଲେ । ବାଧ୍ୟହୋଇ ଏମାନେ
 ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାଲିପ୍ କଲେ । ଅଧ୍ୟୟନର ସୁନ୍ଦତା, ନିଷ୍ଠାର
 ଅଭାବ, ସଂକଳ୍ପର ଦୃଢ଼ତା ନଥିବାରୁ ପଛେଇ ଗଲେ ରମାକାନ୍ତ
 ବିରୁଦ୍ଧ ସ୍ୱରର ପ୍ରତିବାଦ କବିଗଣ । ଓଡ଼ିଶାର ମାଟିରୁ ପାଠକମାନେ
 ଯେତେ ପରିମାଣରେ ଅସ୍ୱୀକାର କଲେ ପୁରୋପାୟ ଚିନ୍ତାର
 ସାଧକମାନଙ୍କୁ; ଠିକ୍ ସେତେ ସେତେ ଅଧିକା କବି ପାଠକମାନଙ୍କୁ
 ବଶାନ୍ତି କରି ନିଜ ଦରଦିନିଆଁଟି ଫିରକା ଦେଇ ସେ ପ୍ରକାରର
 କବିତା ସେତେ ବେଶୀ ଉତ୍ପାଦନ କଲେ । ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ
 ଭିତରୁ ଏମାନଙ୍କ ସ୍ୱରର ଜଟିଳତା ସହଜରେ ବୁଝିଯାଇ ହେବ ।
 କବି, କବିତା ଓ କବିତ୍ୱର ସାବଲୀଳ ଛଟାଠାରୁ କେତେ ଗଦ୍ୟମୟ
 ଏମାନଙ୍କ କବିତାର ପ୍ରାଣ । ସେ ଗଦ୍ୟର ଭୂମିକା ନାହିଁ କି
 ମେରୁଦଣ୍ଡ ନାହିଁ । ନାହିଁ ସେଥିରେ ଜନଜୀବନର ସତ୍ୟ ! ସଂଧ୍ୟା-
 ବେଳର ଦୃଶ୍ୟ ଦେବାକୁ ଯାଇ ରମାକାନ୍ତ ରଥ କବିତାରେ
 ପ୍ରକାଶ କଲେ “ସନ୍ଧ୍ୟାସାର ପଟା କାଗଜରେ ଡାକ୍ତରୀ ପ୍ରନାଶରେ

ରକ୍ତର ଛୁଟିକା ଓ ତାର ତମ୍ବାବର୍ଣ୍ଣର ବାଳରେ ଲଟାର ରଙ୍ଗର କୋଠାରେ ଜନ୍ମିଥିବା ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଚକ୍ ଚକ୍ କରେ ।” ଏହିପରି ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଉଦାତ୍ତରଣ ସବୁ ଦଶନ୍ଧର କବିତାରୁ ଖୋଜିଲେ ମିଳିବ । ଗୁଡ଼ାଏ ଶିକ୍ଷିତ ଚିନ୍ତାର ଅସଫଳ ସଫୋଜନା ହେଲା ଓ ଉପସ୍ଥିତ ଆଲୋଚନାର ଗୁରୁକ ପ୍ରହାର ଦେବାକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ବେଶୀ କେହି ଆସିଲେ ନାହିଁ । ସମାଲୋଚକ ଓ ସମାଲୋଚନା ଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି ପିତୃମାତୃହୀନା ଲଗାମ ଛଡ଼ା ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ନାଶ୍ତରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା କବିତା ଏମାନଙ୍କ ହାତରେ । ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ନାମରେ ଓଡ଼ିଶାର ପାଠକମାନଙ୍କୁ ପୁରୋଗାମି ଚିନ୍ତାର ଭାଲୁ ଧରେଇ ସମସାମୟିକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଧାରାର ଗୋଡ଼ାଣିଆ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶରେ ପରିଣତ କଲେ ଓଡ଼ିଆ କବିତାକୁ । ଯେଉଁ କେତେକ ସମାଲୋଚକ ଥିଲେ ସେମାନେ ସରକାରୀ କଲର ପ୍ରଶାସନିକ ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ ଥିବା କବିମାନଙ୍କୁ ଖୋଲିଖୋଲି ପଦ୍ୟ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ଅବମାନନା ଭୟରେ ସମାଲୋଚନା କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱରୂପକୁ ଘୋଡ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଛାତ୍ରାଳ ଉପରେ ସିଂହର ଚମଡ଼ା ଝିଆଡ଼ାଇଲେ । ସେଇ କବିତା ଗୁଡ଼ିକର ଓ ତା ଉପରେ ପ୍ରଶାସନିକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ସୁଦାଉଥିବା ସମାଲୋଚନାକୁ ଛପାଇବାରେ ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେ ଓଡ଼ିଶାର କେତୋଟି ମାସିକ ପତ୍ରିକା । ଓଡ଼ିଶୀ ପାଠକର ମତକୁ ଦଳିତକଟି ଦେଇ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ହେବାର ଦିବା ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଜଗୁଲ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ କବିମାନଙ୍କ କବିତା ସହଗିଆ ସୌଖିନ ବିଳାସରେ ପରିଣତ ହେଲା । ମନମୋହନ ମିଶ୍ର, ଅନନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ, ରବିସିଂହ କବିତା ପରି ପାଠକ ପାଶକୁ ଆନ୍ତରିକତାର ସ୍ୱାକ୍ଷର ଦେଇ ପାରିଲାନି ରମାକାନ୍ତ ରଥ, ବା ସୀତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ କବିତା ।

ଗଞ୍ଜର ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟିର ଅସ୍ରାବ ଥିଲା, କୃଷକ ନିଜ ଜମିକୁ ଚାହିଁ ଚାଷ କରିବା ବା କେଉଁ ଫସଲ କଲେ ଭଲ ହେବ ସେଟା ପ୍ରଥମେ ଦେଖିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ମାଟି ପାଣି, ପବନର ସ୍ୱରୂପକୁ ନବୁଝି ଭଲ ଲାଭଜନକ ଫସଲ ବୋଲି ଅନ୍ୟ ଦେଶର ଫସଲ ଲଗେଇଲେ ଯା' ହେବା କଥା ସେହିଭଳି ହେଲ କବିତାର ଅବସ୍ଥା । ସୀତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ହିନ୍ଦୁ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦର୍ଶନରେ ସମନ୍ୱୟ ଆଣିବାକୁ ଯାଇ କେତେକ ପରିମାଣରେ ଇଲପୁଟଙ୍କ ନିକଟତର ହେଲେ ବା ଅଷ୍ଟପଦାର କବିତା ମାନବ ସତ୍ତାବିତାର ରୂପ କରୁଣ ଅବସ୍ଥାର ଚିତ୍ର ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ରମାକାନ୍ତ ରଥଙ୍କ ସିମ୍ବଲ, ମେଟାଫର, ମିଥ ସବୁ ଗୁରୁପ୍ରସାଦଙ୍କ କାଳସୁରୁଷ, ଓଡ଼ିଆ କବିତାକୁ କି ସଜ୍ଜା ଦେଲା ତା'ର ସ୍ୱରୂପ ଉତ୍ତର ଆଲୋଚକଗଣ ବେଶ୍ ଭଲଭାବେ ମାପରୂପ କରିପାରିବେ । ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ନିଷ୍ପର ସତ୍ୟକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ହେବ । ଏମାନଙ୍କର ବିପଳତା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ଯେତେ ପରିମାଣରେ ବିତ୍ତମିତ କରିଛି ତା'ର ସେଇ ବିତ୍ତମିତାର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଭିତରୁ ଏକ ଅଗ୍ନିପ୍ରାୟ ତରୁଣ କବିକୁଳ ଜନ୍ମ ନେଇଛନ୍ତି । ତରୁଣତମ ଓଡ଼ିଆ କବିର ଆତ୍ମା ସମାଜ ଆଡ଼କୁ ଢଳିଛି । ସେ ଅନୁଭବ କରିପାରିଛି ଏମାନଙ୍କ ବିପଳତାର ଅସଲ ସତ୍ତା କିଏ ? ଶତ୍ରୁ ଦଶକର ଏଇ ରେମାନ୍ସିକ ଭାବଧାରା ୧୯୭୫ ପରଠାରୁ କେତେକ ଆତ୍ମାଧିନିକ ବିପ୍ଳବୀ ତରୁଣମାନଙ୍କ ମନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାରୁ ଫମେ ନିର୍ବାସିତ ହେବାକୁ ବସିଲାଣି । ବର୍ତ୍ତମାନଯାଏ ଏହାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅଛି କିନ୍ତୁ ଏକନାୟକତ୍ୱ ନାହିଁ । ଏଇ ସ୍ୱର ରଘୁନାଥ ଦାସ, ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ରଞ୍ଜିତସାହୁ, ବ୍ରଜନାଥ ରଥ, ମନମୋହନ ମିଶ୍ର, ଅନନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ ଠାରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ହୋଇଥିଲା । ବିଶେଷତଃ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ବାଟ ଗ୍ରାସିବା

ପରେ ଶୀଘ୍ର ହେଲୁ ଜନ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ସ୍ଵର । ଯେଉଁ ସୁବିଦାନର
 ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିଲେ ଗଣକବି ସେ ଆଉ କେଶୋରରମ କଟନ୍
 ମିଲୁ ଗଣମାରଣ ଯନ୍ତ୍ରା ଭିତରେ ନିଜର କବିତାର ଧାରକୁ ପେଶୀ
 ପକାଇଲେ । ଜୀବନ ଯାତ୍ରା ଓ କବିତା ମଧ୍ୟରେ ହୃଦ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ।
 ଦୁଇଟି ଲାଲନ ଧରି କବି ବାଧ୍ୟ ହେଲୁ ସାଆନ୍ତିଆ ଦଣ୍ଡବ୍ରତ'ର
 ଭିତ୍ତିଭୂମୀ ଯୁଗ୍ମେପୀୟ ଚନ୍ଦ୍ରାର ସମୁଦ୍ରରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ।
 ଗଣ କବିତା ସେହିପରି ଗଣକବି ସତବାବୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବାସବ
 ସତ୍ୟର ମୁଖା ଖୋଲିବାକୁ କେହି ରହିଲେ ନାହିଁ । ମଣିଷ
 ଯେତେବେଳେ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ପୃଥ୍ଵୀରୁ ଅପୃଥ୍ଵୀର ପୃଥ୍ଵୀକୁ ଯାଏ
 ସେତେବେଳେ ସେ ଛଳନା କରେ ଅପୃଥ୍ଵୀର ପୃଥ୍ଵୀରେ
 ଛଳନାର ମାତ୍ର ବେଶୀ ହୋଇ ଥିବାରୁ ମଣିଷ, ସମାଜକୁ ପ୍ରବଚିତ
 କରିବାକୁ ଶିଖେ । ନିଜର କବିତା ସୃଷ୍ଟିର ଯେଉଁ ସୃଷ୍ଟି ଶୀଳତା
 ଥାଏ ତାକୁ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା
 କରେ । ନିଜର ଆହାର ବ୍ୟବହାରରେ ଆତ୍ମ ନିଆଣି ନିଜ
 ଉପରିସ୍ଥ ମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କଲୁଭଳି କବିତା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ
 ହୁଏ କବି । କବିକୁ ସେଇଥିପାଇଁ ସବୁପ୍ରକାର ବନ୍ଦନରୁ ମୁକ୍ତି
 ରହିବାକୁ ଦରକାର ହୋଇପଡ଼େ । ସେଥିପାଇଁ ଯଦି ଇସରାଏଲ
 ଉପରକୁ ନିଜର ଦିଆଯାଏ ତାହେଲେ ଦୈନାନ୍ଦିନ ଯେ ଇସରାଏଲର
 ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା କବିଙ୍କ ବାସଭବନ ଦେଇ
 ଯାଇଥିବା ରାସ୍ତାରେ ଲେଖାଯାଇଛି ଆପଣମାନେ ଗଲୁବେଳେ ଶୁବ୍
 ସତର୍କରେ ଯାଆନ୍ତୁ । କାରଣ ଏଠାରେ କବିଙ୍କର ବାସଭବନ ଏବଂ
 ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତା ରାଜ୍ୟରେ କୌଣସି ବିଭ୍ରାନ୍ତ ନହୁଏ
 ଯେପରି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାର କବି ଯଦି ସରକାରୀ ଶାସନକଲର
 ପରିଚାଳକ ବା ମିଲ ମାଲିକ ଦ୍ଵାରା ଶୋଷଣ ଯନ୍ତ୍ରାର ପରିଚାଳକ,

ହୁଏ ତା'ର ଶ୍ଯାମଳ ଚିନ୍ତା ରହିବତ ? ସେ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବେ ଉପର ମହଲର ପ୍ରବୃତ୍ତ ସାଜ ଅଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାନ କରିବ । ତା ସେ କରିବ ଯେପରି ରାଜାମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଜ୍ଞାତର କବିମାନେ ପ୍ରଶସ୍ତୀ ଲେଖି ସୁନା ମୋହର ଆଦାୟ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥାଯେ ଓଡ଼ିଆ କବିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗଣନାବନ ଆଡ଼କୁ କେତେକ ତରୁଣ କବି ବିଶେଷ ଭାବେ ଢଳିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ଗଣନାବନଠାରୁ ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇବା ନିୟାରେ ଲେଖନୀ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ପାଠକ ଗୋଟାଏ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ଓଡ଼ିଆ କବିତାର ଅଂଧକାର ଯୁଗରେ ବୁଡ଼ିରହି ଏମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ-ଲେଣି । ପଚାରୁଛନ୍ତି ଯେ ଏମାନେ କିଏ ? ଏମାନେ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ଠିକ୍ ସେହିପରିତ ଦିନେ ସଚିବାବୁ, ୧୯୩୭ ବେଳଠୁ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଭିଯାନ ପରେ କବିତା ୧୯୭୨ରେ ଗଣନାବନ ପ୍ରତି କ'ଣ ସେହିପରି ସେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ପାରିଲେ । ସଚିବାବୁଙ୍କ ବିଫଳତାକୁ ଷଷ୍ଠଦଶନ୍ଧିର ସରକାରୀ କଳରେ ଚାପି ହୋଇଥିବା ସ୍ତୁଷ୍ଟାମାନେ ବାହାବାହା କଲେ କିନ୍ତୁ “Sachi Routray A poet of the People”ର କବର ନିଜ ହାତେ ହାତେ ସେ ଖୋଲିଲେ । ତା ପରେ ତାଙ୍କର ସ୍ଥିତି ହେଲା ‘ସଚି ରାଉତରାୟ ବନାମ ରମାକାନ୍ତ ରଥ’ । ସଚି ରାଉତରାୟ, ଗୁରୁପ୍ରସାଦ, ରମାକାନ୍ତ ବା ସୀତାକାନ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଦଶ ବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଆ କବିତାକୁ ପଛକୁ ନେଲେ କି ଆଗକୁ ନେଲେ ତାହା ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଉଚ୍ଚ ପରମ୍ପରାବାଦର ସମ୍ମୁଖ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଚାହୁଁଥିବା ଅଗ୍ନିୟାନମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଜନଗଣର ବିଚାର ମଂଚକୁ ଦିନେ ଟଣାହୋଇ ଆସିବ । ପ୍ରଶାନ୍ନବାଦୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବା ଝଂକାର ଝୁଲ ଅପ୍ ପୋଏଟ୍ସ କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଓଡ଼ିଶାର ଆଗିୟୁଗ ରୂପେ ପରିଚିତ ସେମାନଙ୍କର

ସାଧନାର ଶ୍ଯା ଆରମ୍ଭ ୧୯୭୫ ପରଠାରୁ । ସେହିମାନେ ରବିଂକୁ ଆଂଗ୍ରିୟଂଗ ବୋଲି ମୋହର ଦେଇଥିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପଛରେ ରହି ଗଲେଣି । ଏମାନଙ୍କୁ ମୋ ଦୃଷ୍ଟିରେ ର୍ୟାଡ଼ିକାଲ୍‌ୟଂଗ ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ । କାରଣ ଏମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ପରି ବିଦ୍ରୋହୀର ଦୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ । ଏମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ରବିଂ ବିଦ୍ରୋହୀ । ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଓଡ଼ିଆ କବିତାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଥିବା ଜନଗଣ ସ୍ୱୀକୃତି ବିବର୍ଜିତ କବିତାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ର୍ୟାଡ଼ିକାଲ୍‌ୟଂଗଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଷାଠିଏ ପରର କବିତା କେତେକ ପଶ୍ଚିମା ପଦ୍ଧତିରେ ଉଦ୍‌ଘୋଷିତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦୃତ ସାଆନ୍ତୁଆ ମନୋଭାବର କବିତା । ସେଇଥିପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗବାଦୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱର ଝମେ ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଆସୁଛି । ଜନ ଚେତନାର ସମୀକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ଶୈଳୀର ଅଧ୍ୟାସ୍ତ ଶ୍ରାନ୍ତି ଦେଉଛି । ସେହିମାନେ ଇଲିୟୁଟ ପ୍ରଥମ ମହାଯୁଦ୍ଧ ପର ସମାଜର ବିକଳାଙ୍ଗ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏକେର ପାଉଣ୍ଡିଙ୍କର ‘ପ୍ରତ୍ୟାକବାଦ’ ବା ଥିଓଡ଼ରଙ୍କ ସାଂକେତିକ ଭାଷାର ପୂଜାରୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଆମ ସମାଜ ଚାହୁଁନାହିଁ ବୋଲି ଉକ୍ତ ସମାଜବାଦୀ ଚରୁଣମାନଙ୍କର ଦୃଢ଼ମତ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରବିଂ ମନମୋହନ ମିଶ୍ର, କିନ୍ତୁ ପରିମାଣରେ ସଫଳ । ସେମାନଙ୍କ ବିଦଗ୍ଧିଆ ଆତ୍ମାର ସ୍ୱର ଭିତରୁ ସଂସ୍କାରଶୀଳ ଚେତନାର ଛଲଛଲ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ ପାଠକ ବିଦ୍ରୋହୀ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ୭୫ ପରର “ର୍ୟାଡ଼ିକାଲ୍‌ୟଂଗ” ସେହିମାନେ କି ସାଂପ୍ରତିକ ଧାରାର ବିରୁଦ୍ଧରେ କାବ୍ୟଯୁଦ୍ଧର ଜନକ ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଆଂରୁଠିରେ ଗଣି ହୋଇଗଲେ ବି ପ୍ରଚଳିତ ବୌଦ୍ଧିକ ସ୍ୱପ୍ନ ବିଳାସ, ପ୍ରୟୋଗବାଦର ଫାଙ୍କା ଆଓ୍ବାଜର ମୁକାବଲ୍ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ବୋଧହୁଏ ଏଇ ର୍ୟାଡ଼ିକାଲ୍‌ୟଂଗ ମାନଙ୍କ

ହିତରେ ଅଛନ୍ତି ବ୍ରଜନାଥ ରଥ, ହରେକୃଷ୍ଣ ଦାସ, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପତି,
 ବୈଷ୍ଣବଚରଣ ସାମଲ, ପ୍ରସନ୍ନକୁମାର ପାଟ୍ଟଶାଣୀ, ଟିଲୋତନ
 ସେନ, ଅଶ୍ୱିନକୁମାର ମିଶ୍ର, ହୃଷେନ ରବିଗାନ୍ଧୀ, ହୃଷେନ
 ଦେବଦାସ, ଶୁଭେନ୍ଦୁ ମୁଣ୍ଡ, ଇଶ୍ୱର ନାୟକ, ଅମୀୟ ବସୁ, ବଶୀ
 ଦଳେଇ, ଇଶ୍ୱର ନାୟକ, ଅବଧୂତ ଓ ସଙ୍ଗମ୍ ଗୋଷ୍ଠୀର
 କବିମାନେ । ଏମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ହିଲ୍ଲୀରୁ ପ୍ରକାଶିତ “LINK”
 ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ଜନୈକ ସମାଲୋଚକଙ୍କର ମତକୁ
 ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇ ପାରେ । “LINK”ରେ ପ୍ରକାଶିତ ମନ୍ତବ୍ୟ
 ଅନୁଯାୟୀ “The present world with its Social inequalities
 and religious hypocrisies must go.... “These poets fulfil-
 led the demand of the hour because Marxism—Leninism
 had caught the imagination of the intelligentia.”
 ଏହି କବିମାନଙ୍କୁ ର୍ୟାଡିକାଲ ଯୁଗ ବୋଲି ଅବହିତ କରିବା
 କେତେଦୂର ବାସ୍ତବ ତାହା ‘LINK’ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଅବଧୂତଗୋଷ୍ଠୀ
 ଉପରେ ଏକ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଖି —They seek to justify their
 emergence by the representation of the revolutionary
 urge of man & his onward March through Man move-
 ments. They want to expose the nudity of the Society.”
 ଏମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ଜନଜୀବନ ଆଡ଼କୁ ନିଜକୁ ନିର୍ଭର କରି
 ଦେଇଛନ୍ତି ... । ପ୍ରସନ୍ନକୁମାର ପାଟ୍ଟଶାଣୀଙ୍କୁ Link ର ମନ୍ତବ୍ୟରେ
 କୁହାଯାଇଛି ଯେ Shri Prasanna kumar Patasani has kindled
 a new revolutionary fervour. His poetry has opened up
 new avenues in oriya literature by a mixture of charming
 realism and Materialistic philosophy.” ବୋଧହୁଏ
 ମନମୋହନ ମିଶ୍ରଙ୍କ କବିତା “His song are famous for direct
 appeal to the Masses” ର ମନ୍ତବ୍ୟ କିଛିଟା ଶିକ୍ଷା ପାଇଛନ୍ତି । ଏହି

ରାଧିକାଳ ପୁଂଗ ମାନେ ସଫଳ ସାମାଜିକ ଚିନ୍ତା ଦେବାରେ ସମର୍ଥ ବିଫଳ ପ୍ରୟୋଗୀୟ ଦର୍ଶନର ପ୍ରଭାବ । ସର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଆଧୁନିକତାର ଶୀକାର ବହୁ ଭରଣ କରି, ଡ, ଡ, ଡ, ଅନାମ ଅବୁଝାର ଦେହବାଦୀ କରିଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ବ୍ରଜାଦାତର ବେଳ ଆସି ଯାଇଛି । ୧୯୭୨ ର ପ୍ରାକ୍ କାଳକୁ ବିଶେଷ କରି ‘ଅବଧୂତ କବି’ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କର ଗୁଲେଖକୁ ଏମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ‘ଅବଧୂତ ଗୋଷ୍ଠୀ’ ନିୟାମକ ଅଖିଳପତି, ପ୍ରଜାପତି, ଅଗ୍ନିଶର୍ମା, ଅଗ୍ରଦୂତ ଇତ୍ୟାଦି ପାଞ୍ଚଜଣ ଗୁହାଣ୍ଡ । ଆମ ଅଜ୍ଞତର ଯାହାକିଛି ପରସ୍ପଦା, ଯାହାକିଛି ଅଦର-କାଶ, ସମାଜ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ତାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱପ୍ନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାବ୍ୟଯୁଦ୍ଧର ଘୋଷଣା । ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱରରେ ଅଜ୍ଞତର ପରୁଧାରର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଲେପ ଓ ତାରି ଉପାୟରେ ନୂତନର ଉଦୟ ଉତ୍ଥବ ।

ସରବାବୁଙ୍କ କବିତା “ଲେଖିଅଛି ଜୁଇର ଅଂଗାରେ ଅଶୀଳ ଯୋନିର ନାମ ଗାଉଁଳୀ ଶ୍ରାବ୍ୟରେ” ଠାରୁ ଗୁରୁପ୍ରସାଦଙ୍କ “ପ୍ରତିମା ନାୟକ ହସେ, ତା ଦେହରେ କଳାଶାଢ଼ୀ, ରୁଜ ଆଉ ବ୍ରଣର ବିକାରେ ଦେଇ” ବିନୋଦ ନାୟକଙ୍କ ଠାରେ ରୁଜୁ ବାହୁଲ୍ୟ ଫାଙ୍କେ ପରିପୁଷ୍ଟ ପ୍ରାଣର ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଆଶ୍ରୟେ ଗୁରୁ ନିତମ୍ବ ଆମୟଣରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଗୋଟିଏ ଜାତିରେ ଚେତନାରେ ଗତ ଦଶବର୍ଷରେ ସଂଘଟିତ ହୋଇଛି ଉପରେକ୍ତ ଯୌନ ଆବେଦନର କୁସିମ ଶ୍ରାବାବେଗ, ଜାତିର ଚେତନା ସାଧ୍ୟରେ ଦୁର୍ଗତର ପ୍ରଜ୍ଞାକ ହୋଇ କାବ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଏ ପ୍ରକାରର ଶତ ଶତ ଉଦାହରଣ । ତାର ଅଧିକ କରୁଣ ଓ ନଗ୍ନ ପରିଣତ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଅନାମ କବିତାରେ ଯୁବକବିର ପରଭରସନ୍ ବୋଧହୁଏ କୁମାର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଂଧକାରର ଶୀର୍ଷକୁ ଉଠିଛି । ସେ ଚେଣୁ

ଗାଈଛନ୍ତି—ଶୀତ ଆସିଛି ଲୋକତ ଲିଙ୍ଗରେ ବା ବ୍ରହ୍ମପୁରର ଅବୁଝା
କଣ୍ଠରେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଶୋଇଛନ୍ତି ବସନ୍ତ କୋଳରେ” । ଏହି ହେଉଛି
ଓଡ଼ିଆ କବିତାର ଗତ ଦଶବର୍ଷର ଡେଇଲିପମେଣ୍ଟର ଗୋଟାଏ
ମୋଟା ଅଂଶ” । ତାର ପ୍ରତିନିଦିଆ ଅବଧୂତମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବେଶ
ସ୍ପଷ୍ଟ । ସେଥିପାଇଁ ଅଗିଳପତି ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ଜାତି ଡ଼ାକି ନାହିଁ
ଶୋଇ ଶୋଇ କେବେ, ଯୁକ୍ତି ନିନ୍ଦାର ମନ୍ତ୍ରସୁମ ଧନିତନ୍ତେ” ।
ଅଥବା “ମୁକ୍ତିଗଳ ବସନରେ ସନ୍ତ୍ରାମ ଆଣିଛି” ବୋଲି କହିବାରେ
ଅଗ୍ନି ଶର୍ମାଙ୍କର ପ୍ରଚଳିତ ଧାରା ପ୍ରତି ସନ୍ତ୍ରାମର ଆହ୍ୱାନ । ଅବଧୂତ
କବିତାରେ ସାଂପ୍ରତିକ ଓଡ଼ିଶାର ଗପ ଦେବାରେ ଯେତେ ମାର୍ମିକ
ଆବେଦନ ତା ହୁଏତ ଆଂସ୍ତ୍ରୀ ସଂଗମାନଙ୍କର କବିତାରେ ଦେଖିବାକୁ
ମିଳେ । ସେଥିପାଇଁ ଅବଧୂତ କୁହେ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ୁଥିବା ପିଲଙ୍କୁ
ପାଠ ଆସୁନି କାରଣ କ’ଣ ତାକୁ ଶ୍ରେକ କରୁଛି” ବା I am the
herald Born to the sound of the Cracking of the skies,
My boat is made of Steel.”

ସ୍ପଷ୍ଟ ଦଶକ ହିଁ ଓଡ଼ିଆ କବିତାରେ ଅଧିକାର ସୁଗ ବୋଲି
ମୋର ମତ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ଅବସର ଭିତରୁ କାବ୍ୟର ସୂର୍ଯ୍ୟର
ନିର୍ଗମନ ଏବେ ଆସିଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଦୁଇଟି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କବିଗୋଷ୍ଠୀ
ତିଆରି ଏହାର ଉତ୍ତରୁ ହୋଇଛି । ବୁଦ୍ଧି ଜୀବମାନଙ୍କର ଏକ ମୋଟା
ଅଂଶ ଜନଗଣ ଚେତନାକୁ ଉନ୍ନେଷିତ ନକରି ସେମାନଙ୍କ ମନମୁଖୀ
ସୌଖିନ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ କରିବେ ଓ ଅନ୍ୟ ସିମାଳ ଅଂଶ ନିଜକୁ ସରକାରୀ
କଲିଠାରୁ ଦୂରରେ ରଖି ଜନଗଣ ପାଇଁ ସାହିତ୍ୟ ଲେଖିବେ
ତେଣୁ ଏଣିକି ଓଡ଼ିଆ କବିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁଇଟି ଧାରାର ସୂଚକ
ବନ୍ଧନ ପ୍ରାୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଗଲାଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜନଜୀବନରେ
ଯେପରି ଥିଲା ତାହା ଓ ନିୟମବାଳାଙ୍କର ଧାରା ଏତେ ସେପରି ଥିବା
ବାଳାଙ୍କ ପାଇଁ ଲେଖିବେ ବେଶୀ । ସେଇମାନେ ଦଶବର୍ଷ ହେବ
ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଜାତାନ୍ତ୍ର କ ସୁଗ ତିଆରି କଲେ । ଏଣିକି ବୋଧହୁଏ
ସାଂପ୍ରତିକ ସୁଗ ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ଢଳିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ବୈଦ୍ୟୁତ୍ୟକ ସରଞ୍ଜାମ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ କରନ୍ତୁ—
ଆନନ୍ଦ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ଷ୍ଟୋରସ
ସିଙ୍ଗନାଗିପୁରା ଟିକାଟାଲପୁ ଷ୍ଟେଡ, ବ୍ରହ୍ମପୁର (ଗଞ୍ଜାମ)

ବ୍ରହ୍ମପୁରରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଏକମାତ୍ର କୁଳ ସକଳନ

“କଳା ଓ କଳାକ”

॥ ସଂପାଦନା ॥

କେଳୁଚରଣ ସାମନ୍ତସ୍ବୟଂ

ନବୀନ ଚନ୍ଦ୍ର ପାତ୍ରୀ

ପାଲୁରୁ ବଗିଚା, ବ୍ରହ୍ମପୁର (ଗଞ୍ଜାମ)

ଗଳ୍ପ ଜଗତରେ ଚନ୍ଦ୍ରଲ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ

”ଆମ କାହାଣୀ”

ସାମୟିକ ଛୁଦ୍ଧ ଗଳ୍ପ ସକଳନ

ସଂପାଦନା—ହୃଷୀକେଶ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଅତିଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି :—

ଶୁଦ୍ଧ ଚରଣ ଧର୍ମୀ

* ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏକ ଦୃଶ୍ୟ ନାଟକ

କାହାଣୀ ତିନୋଟି ରାତିର

॥ ନାଟ୍ୟକାର ॥

ଶୈବୀ ପ୍ରସାଦ ମହାପାତ୍ର